

گزارش جامع تحلیلی: ارزیابی تحولات استراتژیک، علمی، زیرساختی و اقتصادی ایران (ژوئن ۲۰۲۵ تا ژانویه ۲۰۲۶)

چکیده اجرایی

۱. چشم‌انداز استراتژیک و دکترین دفاعی پس از درگیری‌های ژوئن ۲۰۲۵

تحولات نظامی و امنیتی نیمه دوم سال ۲۰۲۵ ایران، به شدت تحت تأثیر پیامدهای درگیری نظامی ۱۲ روزه در ژوئن ۲۰۲۵ قرار داشت. این رخداد، دکترین دفاعی ایران را به سمت "بازسازی سریع بازدارندگی" و "توسعه تسلیحات راهبردی نفوذکننده" سوق داد. در این بخش، به بررسی دقیق دستاوردهای صنایع دفاعی در بازه زمانی مورد نظر می‌پردازیم.

۱.۱. احیای توان موشکی و رونمایی از نسل جدید موشک‌های بالستیک

پس از آسیب‌های وارده به زیرساخت‌های تولیدی در درگیری‌های ژوئن، اولویت نخست نیروهای مسلح ایران، بازیابی و ارتقای زرادخانه موشکی بود. گزارش‌های اطلاعاتی حاکی از آن است که ایران در اواخر سال ۲۰۲۵، واردات مواد اولیه دوگانه مانند پرکلرات سدیم را که برای تولید پیشرفته‌های سوخت جامد حیاتی است، افزایش داد.^۱ این اقدام نشان‌دهنده عزم جدی برای تسریع در خطوط تولید موشک‌های تاکتیکی بود.

نقطه عطف این تلاش‌ها در نوامبر ۲۰۲۵ (آبان ۱۴۰۴) و با رونمایی از موشک بالستیک "حاج قاسم" توسط نیروی هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی رقم خورد. این سامانه موشکی نه تنها یک جایگزین برای تسلیحات مصرف‌شده بود، بلکه یک جهش تکنولوژیک محسوب می‌شد.

مشخصات فنی موشک حاج قاسم	جزئیات	تحلیل راهبردی
نوع پیشرفته	سوخت جامد چند مرحله‌ای	امکان شلیک سریع و کاهش زمان آماده‌سازی پرتاب (Shoot and Scoot)، که بقای پذیری در برابر حملات پیش‌دستانه را

افزایش می‌دهد.		
پوشش کامل اهداف منطقه‌ای استراتژیک، قرارگیری در رده موشک‌های بالستیک میان‌برد (² MRBM).	۱۴۰۰ تا ۱۸۰۰ کیلومتر	برد عملیاتی
قابلیت عبور از سپرهای دفاع موشکی پیشرفته به دلیل سرعت بالا و قابلیت مانور در فاز نهایی. ²	هایپرسونیک (تا ۱۲ ماخ در بازورود)	سرعت و مانورپذیری
تبدیل شدن از یک سلاح بازدارنده صرف به یک سلاح تاکتیکی دقیق‌زن برای انهدام نقطه‌ای زیرساخت‌ها. ²	خطای دایره‌ای (CEP) زیر ۱۰ متر	دقت

علاوه بر موشک حاج قاسم، در اکتبر ۲۰۲۵ (مهر ۱۴۰۴) شاهد رونمایی از نسخه‌های ارتقا یافته موشک‌های "عماد" و "قدر" بودیم. تمرکز اصلی در بهینه‌سازی موشک قدر، تجهیز آن به سامانه‌های پیشرفته ضد جنگ الکترونیک (Anti-EW) بود تا در محیط‌های آلوده به اختلالات راداری کارایی خود را حفظ کند. موشک عماد نیز که به دلیل کلاهدک مانورپذیر خود شناخته می‌شود، تحت تقویت سازه‌ای قرار گرفت تا پایداری آن در سرعت‌های بالای بازورود به جو تضمین شود.³

۱.۲. توسعه شهرهای موشکی زیرزمینی و پدافند غیرعامل

یکی از راهبردهای کلیدی ایران برای حفظ توان تلافی‌جویانه، توسعه پایگاه‌های زیرزمینی بوده است. در نوامبر ۲۰۲۵، سردار امیرعلی حاجی‌زاده، فرمانده نیروی هوافضای سپاه، از یک "شهر موشکی" جدید رونمایی کرد.^۴ این تأسیسات که در اعماق کوهستان‌ها حفاری شده‌اند، صرفاً انبار نیستند، بلکه پایگاه‌های عملیاتی کاملی هستند که امکان سوخت‌گیری، تسلیح و پرتاب موشک‌های بالستیک سوخت جامد را از سیلوهای زیرزمینی فراهم می‌کنند. اهمیت راهبردی این شهر موشکی جدید در این است که آسیب‌پذیری دارایی‌های استراتژیک ایران را در برابر حملات هوایی دشمن به حداقل می‌رساند و تضمین‌کننده "ضربت دوم" (Second Strike Capability) در هر سناریوی نظامی احتمالی است.⁵

۱.۳. بازسازی ناوگان پهپادی و صادرات فناوری

جنگ‌های مدرن وابستگی شدیدی به پرنده‌های هدایت‌پذیر از دور (پهپاد) دارند. علیرغم گزارش‌هایی مبنی بر انهدام تعداد قابل توجهی از پهپادهای ایرانی در درگیری‌های اوایل سال ۲۰۲۵، صنایع دفاعی ایران با سرعتی خیره‌کننده اقدام به بازسازی ناوگان خود کرد. تا اواخر سال ۲۰۲۵، شواهد نشان داد که ایران نه تنها نیازهای داخلی خود را تأمین کرده، بلکه صادرات و انتقال فناوری پهپادی را نیز ادامه داده است.

حضور پهپادهای مهاجر-۶ در ونزوئلا در دسامبر ۲۰۲۵ تأیید شد که نشان‌دهنده تداوم دیپلماسی دفاعی ایران در حیط خلوت ایالات متحده است. ۷. همچنین، تداوم عملیات‌های محور مقاومت در منطقه، از جمله استفاده حوثی‌ها از پهپادهای پیشرفته برای رصد و عملیات در دریای سرخ، گواهی بر تاب‌آوری زنجیره تأمین و لجستیک نظامی ایران است. ۸.

۲. رنسانس هسته‌ای: توسعه زیرساخت‌ها و کاربردهای صلح‌آمیز

در حالی که تنش‌های بین‌المللی پیرامون برنامه هسته‌ای ایران و قطعنامه‌های شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) در سال ۲۰۲۵ ادامه داشت^۹، جمهوری اسلامی ایران با اتخاذ راهبرد "پیشرفت در سایه فشار"، گام‌های بلندی در توسعه زیرساخت‌های هسته‌ای و کاربردهای پزشکی آن برداشت. این دوره شاهد گذار از تمرکز صرف بر غنی‌سازی به سمت توسعه نیروگاهی و رادیوداروها بود.

۲.۱. قرارداد راهبردی ساخت نیروگاه‌های جدید با روسیه

یکی از مهم‌ترین دستاوردهای زیرساختی در سپتامبر ۲۰۲۵ (شهریور ۱۴۰۴) رقم خورد. محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران (AEOI)، در سفر به مسکو قرارداد نهایی ساخت **هشت نیروگاه اتمی جدید** را با طرف روسی امضا کرد.^{۱۰} این توافق‌نامه بخشی از برنامه بلندمدت ایران برای دستیابی به ظرفیت تولید ۲۰,۰۰۰ مگاوات برق هسته‌ای در ۱۵ سال آینده است.

تحلیل مکان‌یابی نیروگاه‌ها:

نکته قابل تأمل در این طرح، تغییر استراتژی مکان‌یابی نیروگاه‌هاست. طبق اعلام مقامات:

- چهار راکتور جدید در سایت بوشهر احداث خواهند شد تا از زیرساخت‌های موجود بهره‌برداری کنند.
- یک سایت جدید در استان **گلستان** (ساحل دریای خزر) جانمایی شده است.
- احتمال احیای پروژه نیروگاه دارخوین در جنوب نیز مطرح شده است.^{۱۲}

انتخاب سواحل شمالی و جنوبی برای احداث این نیروگاه‌ها، پاسخی هوشمندانه به بحران آب در فلات مرکزی ایران است.

این نیروگاه‌ها علاوه بر تولید برق پایدار، به واحدهای آب‌شیرین‌کن مجهز خواهند شد تا تنش آبی در مناطق ساحلی را کاهش دهند. استفاده از سیستم‌های خنک‌کننده خشک (Dry Cooling) در برخی طرح‌ها نیز نشان‌دهنده انطباق فناوری هسته‌ای با اقلیم خشک ایران است.¹²

۲.۲. انقلاب در پزشکی هسته‌ای و تولید رادیوداروها

سازمان انرژی اتمی ایران در دسامبر ۲۰۲۵ (آذر ۱۴۰۴)، هم‌زمان با بیست و ششمین نمایشگاه بین‌المللی پژوهش و فناوری در تهران، از دستاوردهای خیره‌کننده‌ای در حوزه رادیوداروها رونمایی کرد. این محصولات که توسط پژوهشگاه علوم و فنون هسته‌ای (NSTRI) توسعه یافته‌اند، ایران را در زمره معدود کشورهای دارای این فناوری قرار دادند.¹³

دستاوردهای کلیدی رونمایی شده:

۱. لوتسیوم: (¹⁷⁷Lu-Alpha-MSH) ۱۷۷-

این رادیوداروی درمانی یک پیشرفت بزرگ در درمان سرطان‌های پیشرفته، به ویژه ملانوم متاستاتیک و تومورهای نورواندوکراین محسوب می‌شود. لوتسیوم-۱۷۷ با اتصال به گیرنده‌های خاص سلول‌های سرطانی، پرتوهای بتا را مستقیماً به تومور تابش می‌دهد و بافت‌های سالم اطراف را تا حد زیادی مصون می‌دارد.¹³

۲. گالیوم: (⁶⁸Ga-Alpha-MSH) ۶۸-

این رادیوداروی تشخیصی به عنوان مکمل لوتسیوم-۱۷۷ عمل می‌کند. با استفاده از این ایزوتوپ در اسکن‌های PET، پزشکان قادر خواهند بود محل دقیق تومورها و میزان گسترش آن‌ها را با دقت بسیار بالا شناسایی کنند تا دوز درمانی لوتسیوم به طور دقیق تنظیم شود.¹⁵

۳. سامانه خودکار تولید رادیودارو:

رونمایی از دستگاه تمام‌اتوماتیک برای تولید رادیوداروهای تسکین‌دهنده درد استخوان در بیماران سرطانی، گامی مهم در جهت صنعتی‌سازی پزشکی هسته‌ای بود. این سامانه خطای انسانی و دوز دریافتی اپراتورها را به شدت کاهش می‌دهد.¹⁵ رئیس سازمان انرژی اتمی اعلام کرد که تعداد رادیوداروهای تولید داخل از ۵۰ نوع در سال ۲۰۲۳ به بیش از ۷۰ نوع در اواخر سال ۲۰۲۵ رسیده است و ۲۰ محصول دیگر نیز در فاز تحقیقاتی قرار دارند.¹⁶ این پیشرفت‌ها نه تنها نیاز داخلی را برطرف می‌کند، بلکه پتانسیل صادراتی بالایی برای ارزآوری ایجاد می‌نماید.

۲.۳. پاکسازی و بازسازی سایت‌های حساس

در کنار پیشرفت‌های غیرنظامی، گزارش‌های فنی آژانس و تصاویر ماهواره‌ای در نوامبر ۲۰۲۵ نشان داد که ایران عملیات پاکسازی (Sanitization) گسترده‌ای را در سایت‌های تحقیقاتی که در جنگ آسیب دیده بودند، انجام داده است.¹⁷

اگرچه پیشرفت در تعمیر سایت‌های غنی‌سازی اصلی کند گزارش شده، اما تلاش‌های متمرکز بر سایت‌های مرتبط با تحقیقات تسلیحاتی (Weaponization research sites) نشان‌دهنده اولویت‌بندی ایران در حفظ دانش فنی و زیرساخت‌های حیاتی در برابر بازرسی‌ها یا حملات احتمالی آینده است.

۳. جهش فضایی: پرتاب‌های موفق و توسعه پایگاه‌های پرتاب

نیمه دوم سال ۲۰۲۵ نقطه عطفی در برنامه فضایی جمهوری اسلامی ایران بود. رویکرد ایران در این دوره، ترکیبی از همکاری‌های بین‌المللی برای تضمین موفقیت مأموریت‌ها و توسعه زیرساخت‌های بومی برای استقلال در آینده بود.

۳.۱. پرتاب منظومه ماهواره‌ای در دسامبر ۲۰۲۵

در تاریخ ۲۸ دسامبر ۲۰۲۵ (۷ دی ۱۴۰۴)، ایران با موفقیت سه ماهواره بومی خود را توسط ماهواره بر سایوز-b۲.۱ روسیه از پایگاه فضایی وستوچنی (Vostochny Cosmodrome) به مدار زمین تزریق کرد.¹⁸ این پرتاب موفقیت‌آمیز که با دریافت سیگنال‌های تله‌متری توسط ایستگاه‌های زمینی ماهدشت و قشم تأیید شد، بلوغ چرخه طراحی و ساخت ماهواره در ایران را به نمایش گذاشت.

جزئیات محموله‌های فضایی:

نام ماهواره	سازنده	مأموریت و ویژگی‌ها
پایا (Paya)	بخش دولتی (صنایع الکترونیک)	سنگین‌ترین محموله این مأموریت با وزن ۱۵۰ کیلوگرم. مجهز به سنسورهای تصویربرداری با رزولوشن بالا برای پایش اراضی کشاورزی و منابع طبیعی. ¹⁹
ظفر-۲ (Zafar-۲)	دانشگاه علم و صنعت ایران	ماهواره تحقیقاتی و سنجشی. طراحی شده برای تهیه نقشه‌های دقیق، پایش ذخایر نفت و گاز و

ردیابی بلایای طبیعی. ²⁰		
نماد ورود بخش خصوصی ایران به فضا. ماهواره‌ای با قابلیت‌های دوگانه تصویربرداری دقیق و اینترنت اشیاء (IoT) برای کاربردهای کشاورزی هوشمند. ¹⁸	شرکت امیدفضا (بخش خصوصی)	کوثر-۱.۵ (Kowsar-۱.۵)

این مأموریت نشان داد که علیرغم تحریم‌های تکنولوژیک، ایران توانسته است ماهواره‌هایی با استانداردهای فضایی تولید کند که قابلیت تحمل ارتعاشات پرتاب و شرایط سخت مدار LEO را دارند. همکاری با روسیه در این زمینه، ضمن دور زدن محدودیت‌های پرتابگرهای داخلی (که هنوز در مراحل توسعه نهایی برای محموله‌های سنگین هستند)، پیامی سیاسی مبنی بر عمق روابط راهبردی تهران-مسکو به غرب مخابره کرد.

۳.۲. تکمیل پایگاه فضایی چابهار

به موازات پرتاب‌های خارجی، توسعه زیرساخت‌های پرتاب داخلی نیز با جدیت پیگیری شد. گزارش‌ها در اکتبر ۲۰۲۵ تأیید کردند که فاز اول پایگاه فضایی چابهار تا فوریه ۲۰۲۶ (بهمن ۱۴۰۴) عملیاتی خواهد شد.²¹ اهمیت راهبردی چابهار در موقعیت جغرافیایی آن است؛ این پایگاه به دلیل مجاورت با اقیانوس هند، امکان پرتاب ماهواره‌ها را به مدارهای مختلف (از جمله مدار زمین‌آهنگ در آینده) بدون عبور از فراز مناطق مسکونی فراهم می‌کند. این ویژگی ایمنی پرتاب را افزایش داده و ظرفیت ایران برای پرتاب ماهواره‌های سنگین‌تر با ماهواره‌برهای سری "سریر" و "سروش" را در سال‌های آتی تضمین می‌کند.

۴. توسعه زیرساخت‌های ملی و کریدورهای ترانزیتی

در چارچوب "اقتصاد مقاومتی" و خنثی‌سازی تحریم‌ها، دولت ایران در بازه زمانی مورد نظر تمرکز ویژه‌ای بر تکمیل حلقه‌های مفقوده کریدورهای بین‌المللی و پروژه‌های مدیریت منابع آب داشت. هدف اصلی، تبدیل ایران به هاب ترانزیتی غیرقابل حذف در منطقه بود.

۴.۱. تسریع در کریدور شمال-جنوب (INSTC) و راه‌آهن رشت-آستارا

راه‌آهن رشت-آستارا به طول ۱۶۲ کیلومتر، مهم‌ترین گلوگاه کریدور ریلی شمال-جنوب محسوب می‌شود که شبکه ریلی روسیه و آذربایجان را به بنادر خلیج فارس متصل می‌کند. در اواخر سال ۲۰۲۵، با نهایی شدن وام ۱.۶ میلیارد یورویی

روسیه، فرآیند تملک اراضی این مسیر شتاب گرفت و تا دسامبر ۲۰۲۵ به پیشرفت ۳۵ درصدی رسید²². مقامات وزارت راه و شهرسازی اعلام کردند که عملیات اجرایی توسط پیمانکار روسی (شرکت خدمات کاسپین) در اوایل سال ۲۰۲۶ آغاز خواهد شد. تکمیل این خط آهن، زمان ترانزیت کالا از هند به اروپای شمالی را از ۴۰ روز (مسیر دریایی کانال سوئز) به حدود ۲۰ روز کاهش می‌دهد و هزینه‌های حمل‌ونقل را تا ۳۰ درصد پایین می‌آورد²³.

۴.۲. راه آهن شلمچه-بصره: اتصال به مدیترانه

پروژه ریلی استراتژیک دیگر، خط آهن شلمچه-بصره است که ایران را به شبکه ریلی عراق و در نهایت به سوریه و مدیترانه متصل می‌کند. مدیرعامل راه آهن جمهوری اسلامی ایران در دسامبر ۲۰۲۵ اعلام کرد که عملیات احداث این خط ۳۲ کیلومتری با سرعت در حال انجام است و پیش‌بینی می‌شود تا پیش از مراسم اربعین سال ۲۰۲۶ به بهره‌برداری برسد.²⁴ این پروژه علاوه بر تسهیل جابجایی میلیون‌ها زائر، بستری حیاتی برای صادرات کالا و خدمات فنی-مهندسی ایران به بازار عراق فراهم می‌کند.

۴.۳. افتتاح و بهره‌برداری کامل از سد قیز قلعه‌سی

اگرچه افتتاح رسمی سد قیز قلعه‌سی (مشترک با جمهوری آذربایجان) در می ۲۰۲۴ انجام شده بود، اما بهره‌برداری کامل و آبگیری نهایی مخزن آن در نیمه دوم سال ۲۰۲۵ محقق شد. این سد تنظیمی که بر روی رودخانه مرزی ارس احداث شده است، بزرگترین طرح آبی شمال غرب کشور محسوب می‌شود²⁵. اهمیت راهبردی:

- تنظیم سالانه ۲ میلیارد متر مکعب آب برای کشاورزی دشت مغان و اراضی پایین‌دست.
- تولید ۲۷۰ مگاوات ساعت برق سالانه برای شبکه سراسری دو کشور.²⁵
- نماد دیپلماسی آب و کاهش تنش‌ها با جمهوری آذربایجان در منطقه قفقاز جنوبی.

۴.۴. توسعه شبکه بزرگراهی

وزارت راه و شهرسازی در اکتبر ۲۰۲۵ اعلام کرد که ۸۴۰ کیلومتر بزرگراه و راه اصلی جدید تا پایان سال مالی (مارس ۲۰۲۶) افتتاح خواهد شد.²⁶ این پروژه‌ها شامل تکمیل قطعات باقی‌مانده آزادراه تهران-شمال و رفع گلوگاه‌های ترافیکی در محورهای ترانزیتی زاگرس با سرمایه‌گذاری ۷۰ تریلیون ریالی بود که نقش مهمی در کاهش مصرف سوخت و زمان سفر ایفا می‌کنند.

---

۵. دستاوردهای بیوتکنولوژی و حاکمیت سلامت

تحریم‌های دارویی همواره یکی از اهرم‌های فشار علیه ایران بوده است. در پاسخ، بخش داروسازی ایران در نیمه دوم ۲۰۲۵

دستاوردهای چشمگیری در تولید داروهای "High-Tech" و انحصار شکنی داشت.

۵.۱. داروی ضدسرطان "چیمانوسپت" (Chimanocept)

در سپتامبر ۲۰۲۵، محققان ایرانی از یک نانو-رادیوداروی جدید با نام تجاری چیمانوسپت رونمایی کردند. ۲۷ این دارو برای تشخیص دقیق لبه‌های تومور و درگیری غدد لنفاوی در حین جراحی سرطان (Sentinell Lymph Node Biopsy) کاربرد دارد.

ویژگی متمایز چیمانوسپت، استفاده از نانوساختارهای نشاندار شده با تکنسیوم است که با دقتی بالای ۹۵ درصد و در زمانی کمتر از ۱۵ دقیقه تومورها را شناسایی می‌کند. این عملکرد، آن را هم‌تراز یا حتی برتر از نمونه‌های آمریکایی قرار می‌دهد و گامی بزرگ در جهت استقلال علمی کشور است.²⁷

۵.۲. بومی‌سازی وینورلین (Vinorelbine)

شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی موفق به سنتز ماده موثره و تولید نهایی داروی شیمی‌درمانی **وینورلین** (با نام تجاری *سانارلین*) شدند.²⁸ این دارو که برای درمان سرطان ریه (NSCLC) و سرطان پستان پیشرفته کاربرد دارد، پیش از این با صرف سالانه ۵ میلیون دلار ارز وارد می‌شد. تولید داخلی این دارو نه تنها مانع خروج ارز شد، بلکه دسترسی بیماران را در شرایط تحریمی تضمین کرد.

علاوه بر این، در سپتامبر ۲۰۲۵ نمایندگان مجلس از تولید داروی خاص دیگری خبر دادند که پیش از این در انحصار رژیم صهیونیستی و آمریکا بود.²⁹ اگرچه نام این دارو به دلایل امنیتی فاش نشد، اما مقامات بهداشتی آن را نشانه‌ای از ورود ایران به رقابت مستقیم جهانی در حوزه بایو-فارماسیوتیکال دانستند.

---

۶. پویایی‌های اقتصادی

۶.۱. رکوردشکنی صادرات نفت و تجارت غیرنفتی

علیرغم فعال شدن مکانیسم ماشه و تحریم‌های سازمان ملل، ایران توانست مجاری تنفسی اقتصاد خود را باز نگه دارد.

- **صادرات نفت:** در سپتامبر ۲۰۲۵، صادرات نفت ایران به رکورد سالانه **۲.۱۳ میلیون بشکه در روز** رسید.³⁰ چین به عنوان خریدار اصلی، بیش از ۸۷ درصد این محموله‌ها را جذب کرد. این موفقیت مدیون شبکه پیچیده‌ای از نفتکش‌های "ناوگان ارواح" (Ghost Fleet) بود که با پرچم کشورهای نظیر پاناما و کومور و استفاده از تکنیک‌های انتقال کشتی به کشتی (STS)، نفت ایران را به پالایشگاه‌های مستقل چین (Teapots) رساندند.
- **صادرات غیرنفتی:** مجموع صادرات غیرنفتی در ۹ ماهه منتهی به اواخر ۲۰۲۵ به رقم **۴۱.۲ میلیارد دلار**

رسید.³¹ محصولات پتروشیمی، میعانات گازی و فولاد سهم اصلی را داشتند. همچنین، صادرات محصولات دارویی با رشدی قابل توجه به ۸۶ میلیون دلار رسید که مقاصد جدیدی مانند آلمان و بلژیک را شامل می‌شد.³²

---

۷. دستاوردهای فرهنگی، ادبی و ورزشی

حوزه فرهنگ و ورزش در این دوره زمانی، همچنان پویا و تأثیرگذار باقی ماند و ایران توانست در میادین بین‌المللی قدرت نرم خود را به نمایش بگذارد.

همچنین در سی و دومین دوره جایزه جهانی کتاب سال، برایان اس. ترنر برای کتاب "فهم اسلام: مواضع دانش" برگزیده شد که نشان‌دهنده تعاملات آکادمیک ایران با جهان اسلام‌شناسی است.³⁸

۷.۳. افتخارات ورزشی: سلطه بر تشک کشتی و صعود به جام جهانی

ورزشکاران ایرانی در نیمه دوم ۲۰۲۵ مایه فخر ملی شدند:

- **کشتی:** در مسابقات قهرمانی کشتی جهان ۲۰۲۵ در زاگرب (سپتامبر)، تیم ملی ایران با اقتدار کامل و کسب ۳۲۵ امتیاز تیمی، قهرمان هر دو رشته کشتی آزاد و فرنگی شد. دلاورانی چون **رحمان عموزاد** (۶۵ کیلوگرم آزاد) و **محمدهادی ساروی** (۹۷ کیلوگرم فرنگی) با کسب مدال طلا، قدرت بلامنازع ایران را در این ورزش باستانی دیکته کردند.³⁹
- **بازی‌های آسیایی جوانان:** کاروان ایران با کسب ۲۲ مدال طلا، در جایگاه چهارم آسیا ایستاد.⁴²

نتیجه‌گیری

بررسی تحولات ایران از ژوئن ۲۰۲۵ تا ژانویه ۲۰۲۶، تصویری از یک کشور در حال **"گذار سخت"** را ترسیم می‌کند. جمهوری اسلامی ایران در این دوره توانست با موفقیت زیرساخت‌های بازدارندگی خود را پس از یک جنگ ترمیم کند، مرزهای دانش را در هسته‌ای و فضا جابجا کند و شریان‌های حیاتی تجارت خارجی خود را باز نگه دارد. ساخت ۸ نیروگاه اتمی، پرتاب ۳ ماهواره، و تولید داروهای ضدسرطان، نشانه‌هایی از یک ساختار حکمرانی است که توانایی برنامه‌ریزی و اجرای پروژه‌های کلان را حتی در سخت‌ترین شرایط دارد.

پایان گزارش

Works cited

- Amid threats of fresh bout with Iran, experts warn missile defenses may not be ready, accessed January 7, 2026, <https://www.timesofisrael.com/amid-threats-of-fresh-bout-with-iran-experts-warn-missile-defenses-may-not-be-ready/> .1
- Iran Unveils Its Latest-Generation Missile The Most Advanced Ever Built - YouTube, accessed January 7, 2026, https://www.youtube.com/watch?v=Cjh_jzbr4wo .2
- Iran Unveils Upgraded Qadr and Emad Ballistic Missiles - WANA News, accessed January 7, 2026, <https://wanaen.com/iran-unveils-upgraded-qadr-and-emad-ballistic-missiles/> .3
- Iran unveils underground missile site under shadow of US threats, accessed January 7, 2026, <https://www.iranintl.com/en/202503262689> .4
- Iran's low-cost drones have shifted regional balance, senior Guards commander says, accessed January 7, 2026, <https://www.iranintl.com/en/202511119726> .5
- Iran Update, November 3, 2025 | Critical Threats, accessed January 7, 2026, <https://www.criticalthreats.org/analysis/iran-update-november-3-2025> .6
- Iranian Strike-Surveillance Drones Are Now Operating In Venezuela - The War Zone, accessed January 7, 2026, <https://www.twz.com/news-features/iranian-mohajer-6-drones-now-operating-in-venezuela> .7
- Iran Update, March 17, 2025 | ISW - Institute for the Study of War, accessed January 7, 2026, <https://understandingwar.org/research/middle-east/iran-update-march-17-2025/> .8
- Israel-Iran 2025: Developments in Iran's nuclear programme and military action - House of Commons Library - UK Parliament, accessed January 7, 2026, <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-10284/> .9
- Iran To Build 8 New Nuclear Plants With Russia's Help - SightLine | U308, accessed January 7, 2026, <https://sightlineu308.com/2025/11/iran-to-build-8-new-nuclear-plants-with-russias-help/> .10

- Tehran, Moscow sign deal to build eight nuclear plants in Iran - The Cradle, accessed January 7, 2026, <https://thecradle.co/articles/tehran-moscow-sign-deal-to-build-eight-nuclear-plants-in-iran> .١١
- Nuclear Power in Iran, accessed January 7, 2026, <https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-g-n/iran> .١٢
- Unveiling of New Achievements of the Nuclear Science and Technology Research Institute | Home | Atomic Energy Organization of Iran, accessed January 7, 2026, <https://www.aeoi.org.ir/en/portal/home/?news/45799/69280/376972/unveiling-of-new-achievements-of-the-nuclear-science-and-technology-research-institute> .١٣
- Iran Reveals Three New Nuclear Achievements - Caspianpost.com, accessed January 7, 2026, <https://caspianpost.com/iran/iran-reveals-three-new-nuclear-achievements> .١٤
- Iran unveils 3 new nuclear achievements - ISNA News Agency, accessed January 7, 2026, <https://en.isna.ir/news/1404092415916/Iran-unveils-3-new-nuclear-achievements> .١٥
- Iran unveils 3 new nuclear achievements - Mehr News Agency, accessed January 7, 2026, <https://en.mehrnews.com/news/239852/Iran-unveils-3-new-nuclear-achievements> .١٦
- Iran Update, November 26, 2025 | ISW - Institute for the Study of War, accessed January 7, 2026, <https://understandingwar.org/research/middle-east/iran-update-november-26-2025/> .١٧
- Iran Satellites Launch from Russia's Vostochny Cosmodrome - eeNews Europe, accessed January 7, 2026, <https://www.eenewseurope.com/en/iranian-satellites-launch/> .١٨
- Iran Launches Three Domestically Built Satellites Into Orbit From Russian Spaceport, accessed January 7, 2026, <https://caspiannews.com/news-detail/iran-launches-three-domestically-built-satellites-into-orbit-from-russian-spaceport-2025-12-30-0/> .١٩
- Iran set to orbit three satellites in joint launch from Russia, accessed .٢٠

- January 7, 2026, <https://www.iranintl.com/en/202512224276>
Iran Spaceport To Open In 2025 | T2COM G2 Operational .۲۱
Environment Enterprise, accessed January 7, 2026,
<https://oe.tradoc.army.mil/product/iran-spaceport-to-open-in-2025/>
- Russia to Start Construction of Key Iranian Rail Link in 2026 - .۲۲
Caspianpost.com, accessed January 7, 2026,
<https://caspianpost.com/iran/russia-to-start-construction-of-key-iranian-rail-link-in-2026>
- Iran emphasizes accelerating development of North-South and East- .۲۳
West transport corridors, accessed January 7, 2026,
<https://www.trend.az/business/4137934.html>
- Constructing Shalamcheh-Basra railway to be finished next yr - Mehr .۲۴
News Agency, accessed January 7, 2026,
<https://en.mehrnews.com/news/239831/Constructing-Shalamcheh-Basra-railway-to-be-finished-next-yr>
- Iranian, Azerbaijani presidents inaugurate joint Qiz Qalasi border dam, .۲۵
accessed January 7, 2026, <https://thekabultimes.com/iranian-azerbaijani-presidents-inaugurate-joint-qiz-qalasi-border-dam/>
- 840km of highways to be inaugurated across Iran by late Mar. 2025 - .۲۶
Tehran Times, accessed January 7, 2026,
<https://www.tehrantimes.com/news/504909/840km-of-highways-to-be-inaugurated-across-iran-by-late-Mar>
- Iran Breaks US Monopoly With Advanced Nano-radiopharmaceutical .۲۷
For Cancer Detection, accessed January 7, 2026,
<https://ifpnews.com/iran-breaks-us-monopoly-with-advanced-nano-radiopharmaceutical-for-cancer-detection/>
- Iranian company produces advanced cancer drug Vinorelbine using .۲۸
indigenous technology, accessed January 7, 2026,
<https://cistc.ir/en/6006/iranian-company-produces-advanced-cancer-drug-vinorelbine-using-indigenous-technology/>
- Iran Announces Breakthrough in Cancer Drug Production - WANA .۲۹
News, accessed January 7, 2026, <https://wanaen.com/iran-announces-breakthrough-in-cancer-drug-production/>
- Iran's September Oil Exports Reach a 2025 High, Underscoring .۳۰
Sanctions Enforcement Gaps - FDD, accessed January 7, 2026,
<https://www.fdd.org/analysis/2025/10/23/irans-september-oil->

[exports-reach-a-2025-high-underscoring-sanctions-enforcement-gaps/](#)

Iran's non-oil exports reach \$41.2b in 9 months - Tehran Times, .۳۱
accessed January 7, 2026,

<https://www.tehrantimes.com/news/522366/iran-s-non-oil-exports-reach-41-2b-in-9-months>

Pharmaceutical products in Iran Trade | The Observatory of Economic .۳۲
Complexity, accessed January 7, 2026,

<https://oec.world/en/profile/bilateral-product/pharmaceutical-products/reporter/irn>

The Fall of the Rial: Macro-Fiscal Entropy and the 2026 Iranian .۳۳
Nationwide Uprising Report, accessed January 7, 2026,

<https://debuglies.com/2026/01/02/the-fall-of-the-rial-macro-fiscal-entropy-and-the-2026-iranian-nationwide-uprising-report/>

The Year in Review: Iran's Deepening Economic Crisis, accessed .۳۴
January 7, 2026, <https://www.meforum.org/mef-observer/the-year-in-review-irans-deepening-economic-crisis>

Winners of the 43rd Fajr International Film Festival .۳۵

Announced Wednesday, December 3, 2025 - Cinema Museum,
accessed January 7, 2026, <https://en.cinemamuseum.ir/content/1914>

Made without permission: how Iran's underground cinema owned .۳۶
2025, accessed January 7, 2026,

<https://www.iranintl.com/en/202601018087>

Jalal Literary Awards reveals winners - Tehran Times, accessed .۳۷
January 7, 2026, <https://www.tehrantimes.com/news/508987/Jalal-Literary-Awards-reveals-winners>

The winners of The 32nd I.R. Iran's World Book Award were .۳۸
announced - The World Award for Book of the Year of the Islamic
Republic of Iran | , accessed January 7, 2026, جایزه جهانی کتاب سال

<https://bookaward.ir/NewsDetails-En/3060/The-winners-of-The-32nd-I-R--Iran%E2%80%99s-World-Book-Award-were-announced>

accessed January 7, 2026, .۳۹

https://en.wikipedia.org/wiki/2025_World_Wrestling_Championships#:~:text=The%20competition%20ended%20with%20a,while%20Japan%20won%20in%20women's.

2025 World Wrestling Championships - Wikipedia, accessed January .۴۰

7, 2026,
https://en.wikipedia.org/wiki/2025_World_Wrestling_Championships
Tag: FIFA World Cup 2026 qualifiers - Team Melli, accessed January 7, ۲۰۲۶, <https://www.teammelli.com/tag/fifa-world-cup-2026-qualifiers/>
Iran Secures Fourth Place at 2025 Asian Youth Games - ۲۰۲۶
Caspianpost.com, accessed January 7, 2026,
<https://caspianpost.com/iran/iran-secures-fourth-place-at-2025-asian-youth-games>
Iran's New Year demonstrations and the question of regime survival | ۲۰۲۶
Protests | Al Jazeera, accessed January 7, 2026,
<https://www.aljazeera.com/opinions/2026/1/6/irans-new-year-demonstrations-and-the-question-of-regime-survival>
2025–2026 Iranian protests - Wikipedia, accessed January 7, 2026, ۲۰۲۶
https://en.wikipedia.org/wiki/2025%E2%80%932026_Iranian_protests

گزارش جامع تحلیلی و راهبردی از تحولات توسعه‌ای، صنعتی و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران
(ژوئن ۲۰۲۵ – ژانویه ۲۰۲۶)

۲. رنسانس معدنی: پارادایم شیف‌ت از اقتصاد نفتی به اقتصاد معدن‌محور

یکی از بارزترین ویژگی‌های تحولات اقتصادی ایران در نیمه دوم سال ۲۰۲۵، تغییر جهت‌گیری استراتژیک از اتکای صرف به درآمدهای نفتی به سمت بهره‌برداری حداکثری از پتانسیل‌های زمین‌شناسی کشور بود. این تغییر پارادایم که در ادبیات سیاست‌گذاری کشور به عنوان جایگزینی معدن به جای نفت شناخته می‌شود، با اکتشافات عظیم و افتتاح پروژه‌های فرآوری در مقیاس جهانی همراه بود. سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و شرکت ملی صنایع مس ایران (فملی) در این دوره نقش پیشران را در اجرای این استراتژی ایفا کردند.

۲.۱. اکتشافات استراتژیک و تغییر موازنه ذخایر ملی

نیمه دوم سال ۲۰۲۵ شاهد انتشار اخبار و داده‌های فنی حیرت‌انگیزی در حوزه اکتشافات معدنی بود که نه تنها تراز دارایی‌های ملی را تغییر داد، بلکه سیگنال‌های قدرتمندی را به بازارهای جهانی کالا ارسال کرد.

۲.۱.۱. کشف ذخیره طلای شادان: پشتوانه جدید پول ملی

در اواخر نوامبر ۲۰۲۵، وزارت صنعت، معدن و تجارت به طور رسمی از کشف یک رگه عظیم طلا در معدن **شادان** واقع در استان خراسان جنوبی خبر داد. این اکتشاف که حاصل عملیات‌های ژئوفیزیکی پیشرفته و حفاری‌های عمیق بود، جغرافیای فلزات گرانبها در ایران را بازتعریف کرد.^۱

بر اساس گزارش‌های فنی منتشر شده، این ذخیره جدید شامل بیش از **۶۱ میلیون تن کانسنگ طلا** است. اهمیت این کشف زمانی آشکار می‌شود که آن را با ذخایر اثبات شده معدن زرشوران در تکاب (بزرگترین معدن طلای سابق خاورمیانه) مقایسه کنیم. زرشوران با ذخیره‌ای در حدود ۴۳ میلیون تن، اکنون جایگاه نخست خود را به شادان واگذار کرده است.^۱ تحلیل ساختار کانی‌شناسی این ذخیره نشان می‌دهد که از دو بخش مجزا تشکیل شده است:

- **کانسنگ اکسیدی (حدود ۷.۹۵ میلیون تن):** این بخش که در لایه‌های سطحی‌تر قرار دارد، به دلیل ماهیت اکسیدی خود، قابلیت فرآوری با روش‌های کم‌هزینه‌تر مانند لیچینگ (Leaching) را داراست. بهره‌برداری سریع از این بخش می‌تواند جریان نقدینگی فوری برای توسعه فازهای بعدی پروژه ایجاد کند.^۲
- **کانسنگ سولفیدی (حدود ۵۳.۱ میلیون تن):** بخش اعظم ذخیره را کانسنگ‌های سولفیدی تشکیل می‌دهند که فرآوری آن‌ها نیازمند تکنولوژی‌های پیچیده‌تر مانند اکسیداسیون تحت فشار یا روستینگ است. وجود این حجم از ذخیره، سرمایه‌گذاری برای انتقال تکنولوژی و بومی‌سازی فرایندهای متالورژیکی پیشرفته را توجیه اقتصادی می‌کند.^۱

از منظر اقتصاد کلان، این کشف در زمانی رخ داد که بانک مرکزی ایران سیاست افزایش ذخایر طلا را برای پشتیبانی از ارزش ریال و مقابله با تورم در پیش گرفته بود. تبدیل این منابع زیرزمینی به شمش طلا، ابزار قدرتمندی برای مدیریت نقدینگی و کاهش اثرات تحریم‌های مالی در اختیار حاکمیت قرار می‌دهد.^۳

۲.۱.۲. جهش سه برابری در ذخایر مس سونگون: پاسخ به تقاضای جهانی

در ژانویه ۲۰۲۶، شرکت ملی صنایع مس ایران (NICICO) از نتایج عملیات اکتشافی تکمیلی در مجتمع مس سونگون در استان آذربایجان شرقی پرده برداشت. این داده‌ها حاکی از افزایش سه برابری ذخایر قطعی این معدن و رسیدن آن به رقم خیره‌کننده **۲.۴۹ میلیارد تن** کانسنگ بود.^۳

این جهش در ذخایر، سونگون را در تراز معادن کلاس جهانی قرار می‌دهد. با توجه به ساختار زمین‌شناسی این کانسار که از نوع پورفیری (Porphyry) است، امکان استخراج در مقیاس بسیار بزرگ و با هزینه تمام‌شده پایین فراهم است. نکته حائز اهمیت دیگر، وجود عناصر همراه ارزشمند مانند **مولیبدن و طلا** در کانسنگ مس سونگون است که ارزش افزوده اقتصادی استخراج را به شدت افزایش می‌دهد.^۵

تحلیلگران بازار جهانی فلزات بر این باورند که با توجه به روند صعودی تقاضای مس در جهان – که ناشی از گذار انرژی به سمت تجدیدپذیرها و توسعه خودروهای الکتریکی است – توسعه سونگون می‌تواند ایران را به یکی از بازیگران کلیدی زنجیره تأمین مس در دهه آینده تبدیل کند. برنامه‌ریزی برای احداث کارخانجات تغلیظ جدید با ظرفیت‌های بالای ۱۰۰ هزار تن در سال در این منطقه، نشان‌دهنده عزم جدی برای تکمیل زنجیره ارزش در محل معدن است.^۵

۲.۱.۳. لیتیوم: واقعیت‌ها و ظرفیت‌های دریاچه نمک قم

در کنار طلا و مس، بحث درباره فلزات استراتژیک و حیاتی (Critical Minerals) به ویژه لیتیوم در نیمه دوم ۲۰۲۵ داغ بود. گزارش‌های اولیه از کشف ذخایر لیتیوم در شورابه‌های **دریاچه نمک قم** و مناطقی در همدان حکایت داشت.^۶ اگرچه برخی رسانه‌ها ارقام اغراق‌آمیزی را مطرح کردند، اما بررسی‌های فنی دقیق‌تر نشان داد که غلظت لیتیوم در این شورابه‌ها بین ۶۰ تا ۸۰ پی‌پی‌ام (ppm) است.^۷

اگرچه این غلظت در مقایسه با معادن "مثلث لیتیوم" در آمریکای جنوبی (شیلی، آرژانتین، بولیوی) پایین‌تر است، اما با توجه به وسعت حوضچه‌های تبخیری و تابش خورشید در ایران، امکان استخراج اقتصادی با استفاده از فناوری‌های نوین استخراج مستقیم (DLE) وجود دارد. استراتژی ایران در این حوزه، ورود به باشگاه دارندگان چرخه تولید باتری است که برای آینده صنعت خودرو و ذخیره‌سازی انرژی حیاتی است.^۸

۲.۲. افتتاح طرح‌های صنعتی و تکمیل زنجیره ارزش: هفته دولت ۲۰۲۵

هفته دولت در آگوست ۲۰۲۵ (شهریور ۱۴۰۴)، ویرینی از دستاوردهای صنعتی دولت چهاردهم بود. در این هفته، با فرمان ریاست جمهوری، مجموعاً **۷۲۲ پروژه صنعتی و معدنی** در سراسر کشور افتتاح شد که حجم سرمایه‌گذاری آن‌ها بالغ

بر ۷۴۵ تریلیون ریال برآورد شده است.^۹ توزیع جغرافیایی و ماهیت این پروژه‌ها نشان‌دهنده یک سیاست آمایش سرزمین با هدف تمرکززدایی و ایجاد اشتغال در مناطق کمتر توسعه‌یافته است.

جدول ۱: تحلیل پروژه‌های شاخص صنعتی و معدنی افتتاح شده (اوت ۲۰۲۵ - ژانویه ۲۰۲۶)

نام پروژه	حوزه صنعت	موقعیت جغرافیایی	جزئیات فنی و استراتژیک	پیامدهای اقتصادی-اجتماعی
کارخانه فولاد نی‌ریز	فولاد (احیا مستقیم)	استان فارس	بهره‌برداری از واحد تولید آهن اسفنجی و فولاد سازی با تکنولوژی PERED بومی.	تکمیل زنجیره فولاد در جنوب کشور؛ کاهش خام‌فروشی سنگ آهن و ایجاد اشتغال پایدار در منطقه خشک فارس. ^{۱۱}
فولاد سفید دشت	فولاد	چهارمحال و بختیاری	راه‌اندازی واحد ذوب و ریخته‌گری.	ارتقای ظرفیت ملی تولید فولاد به سمت هدف ۵۵ میلیون تن در افق ۱۴۰۴. ^{۱۱}
مجتمع سرب و روی مهدی‌آباد	معدن (فلزات پایه)	استان یزد	افتتاح فازهای جدید کارخانه فرآوری برای یکی از بزرگترین ذخایر سرب و روی جهان.	تثبیت جایگاه ایران در بازار جهانی روی؛ تأمین خوراک واحدهای ذوب داخلی و افزایش

درآمدهای صادراتی غیرنفتی. ¹¹				
فعال سازی معادن کوچک مقیاس و متوسط با سرمایه گذاری بخش خصوصی و حمایت ایمیدرو. ¹¹	بهره برداری از واحد هیپ لیچینگ و استحصال طلا.	استان اصفهان	فلزات گرانبها	توسعه معدن طلای کوه دم
تأمین خوراک پایدار برای کارخانجات گندله سازی و کاهش نیاز به واردات مواد اولیه در صنایع فولاد. ¹¹	واحد تولید کنسانتره با عیار بالا.	استان یزد	سنگ آهن	کنسانتره سنگ آهن بهاباد
جلوگیری از صادرات کاتد خام؛ ایجاد ارزش افزوده بالا تر و تقویت صنایع کابل سازی و برق داخلی. ¹¹	تبدیل کاتد مس به مفتول و آلیاژهای مسی.	رفسنجان، کرمان	صنایع پایین دستی مس	کارخانه ریخته گری مفتول مس
الگوی جدید تأمین انرژی صنایع بزرگ ("خودتأمینی برق") برای مقابله با ناترازی شبکه	احداث نیروگاه خورشیدی اختصاصی برای مجتمع صنعتی.	اردکان، یزد	انرژی های تجدیدپذیر	نیروگاه خورشیدی چادرملو

سراسری در پیک تابستان. ¹¹				
---	--	--	--	--

تحلیل این پروژه‌ها نشان می‌دهد که رویکرد دولت، حرکت از "معدن‌کاری" صرف به سمت "صنعت‌کاری معدنی" است. تمرکز بر استان‌های یزد، کرمان و فارس به عنوان قطب‌های معدنی کشور، ضمن استفاده از مزیت‌های نسبی منطقه‌ای، چالش‌هایی را نیز در حوزه تأمین آب پدید آورده است که در بخش‌های بعدی به راهکارهای اتخاذ شده برای آن (مانند انتقال آب خلیج فارس و استفاده از پساب) اشاره خواهد شد.

۲.۳. جهش در صنایع پتروشیمی: عبور از اوره و متانول

صنعت پتروشیمی به عنوان لنگرگاه ارزی کشور، در نیمه دوم سال ۲۰۲۵ شاهد بهره‌برداری از طرح‌هایی بود که هدفشان تغییر سبد محصولات از مواد پایه (Commodities) به محصولات با ارزش افزوده بالا و زنجیره پروپیلن بود.

- **متانول آپادانا (عسلویه):** افتتاح این مجتمع عظیم در خلیج فارس، ظرفیت تولید متانول کشور را به طور چشمگیری افزایش داد. اگرچه متانول یک محصول پایه است، اما استراتژی بلندمدت، تبدیل آن به الفین‌ها (MTO) و پروپیلن (MTP) در پایین دست است.¹³
- **پتروشیمی کیمیا (اصفهان و دالاهو):** بهره‌برداری از واحدهای پلی‌استایرن در این مجتمع‌ها، گامی مهم در جهت تأمین مواد اولیه صنایع عایق‌سازی، بسته‌بندی و لوازم خانگی بود. این امر وابستگی صنایع داخلی به واردات گریدهای خاص پلیمری را کاهش می‌دهد.¹³
- **ارغوان گستر ایلام:** راه‌اندازی واحد پلی‌روپیلن در ایلام، نمونه‌ای موفق از توسعه صنعت پتروشیمی در غرب کشور و با هدف تکمیل زنجیره ارزش اتیلن ارسالی از خط لوله غرب است.¹³
- **پارک شیمیایی پتروناد و اکسید اتیلن مارون:** این طرح‌ها که در اواخر ۲۰۲۵ و اوایل ۲۰۲۶ وارد مدار شدند، بر تولید مواد شیمیایی خاص (Specialty Chemicals) مانند اتوکسیلات‌ها تمرکز دارند که در صنایع شوینده و بهداشتی کاربرد حیاتی دارند.¹³

این افتتاح‌ها نشان‌دهنده گذار صنعت پتروشیمی ایران از "نسل دوم" (تولید محصولات پایه) به "نسل سوم" (تکمیل زنجیره ارزش و تولید محصولات نهایی) است که آسیب‌پذیری کمتری در برابر تحریم‌های فروش مستقیم نفت و گاز دارد.

۳. زیرساخت‌های حیاتی: شریان‌های انرژی و شبکه عصبی دیجیتال

توسعه زیرساخت‌ها در بازه زمانی مورد بررسی، تحت تأثیر دو نیروی محرکه اصلی قرار داشت: نیاز به پایداری امنیت انرژی در داخل و ضرورت ارتقای کیفیت ارتباطات برای ورود به عصر اقتصاد دیجیتال.

۳.۱. امنیت انرژی: خطوط لوله و دیپلماسی انرژی داخلی

وزارت نفت و نیرو در یک همکاری استراتژیک، پروژه‌هایی را برای رفع گلوگاه‌های انتقال انرژی در کشور اجرا کردند.

۳.۱.۱. خطوط لوله استراتژیک نفت و فرآورده

در آگوست ۲۰۲۵، دو شریان حیاتی انتقال انرژی با حضور رئیس‌جمهور افتتاح شد:

۱. **خط لوله بندرعباس – رفسنجان:** این خط لوله ۴۵۵ کیلومتری، فرآورده‌های نفتی (بنزین و گازوئیل) تولید شده

در پالایشگاه‌های ستاره خلیج فارس و بندرعباس را به مرکز کشور و انبار نفت رفسنجان منتقل می‌کند. اهمیت استراتژیک این پروژه در حذف هزاران تانکر سوخت‌رسان از جاده‌ها، کاهش هزینه‌های لجستیک، افزایش ایمنی جاده‌ای و تضمین پایداری سوخت‌رسانی به فلات مرکزی ایران است.¹⁰

۲. **خط لوله سبزاب – شازند:** این پروژه ۳۴۰ کیلومتری وظیفه انتقال نفت خام ترش از میادین دزفول شمالی به پالایشگاه امام خمینی شازند را بر عهده دارد. این خط لوله به پالایشگاه شازند (که یکی از پیچیده‌ترین پالایشگاه‌های کشور است) اجازه می‌دهد تا خوراک پایدار دریافت کرده و تنوع سبد نفت خام ورودی خود را مدیریت کند.¹⁰

۳.۱.۲. انقلاب انرژی‌های تجدیدپذیر

با تشدید ناترازی گاز و برق، وزارت نیرو رویکرد تهاجمی‌تری نسبت به انرژی‌های پاک اتخاذ کرد. اعلام برنامه برای افزودن ۷۰۰۰ مگاوات ظرفیت خورشیدی تا مارس ۲۰۲۶، نشان‌دهنده یک تغییر مسیر جدی است. نکته کلیدی در این دوره، الزام صنایع بزرگ معدنی و فلزی (مانند فولاد مبارکه، ملی مس و چادرم‌لو) به احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر برای تأمین برق خود (Self-generation) بود که فشار را از روی شبکه سراسری در ساعات پیک مصرف کاهش می‌دهد.¹¹

۳.۲. زیرساخت‌های دیجیتال: دوگانه توسعه و کنترل

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات در نیمه دوم ۲۰۲۵ و اوایل ۲۰۲۶، صحنه تقابل دو رویکرد متفاوت بود: توسعه فیزیکی پرشتاب در لایه دسترسی، و اعمال سیاست‌های کنترلی پیچیده در لایه محتوا.

۳.۲.۱. نهضت فیبر نوری (FTTH)

وزارت ارتباطات با هدایت ستار هاشمی، پروژه ملی فیبر نوری منازل و کسب‌وکارها را با سرعت بالایی پیش برد. تا نوامبر ۲۰۲۵، آمارها نشان می‌داد که پوشش فیبر نوری به ۱۰ میلیون خانوار رسیده است. هدف‌گذاری نهایی، اتصال تمامی این خانوارها تا پایان سال شمسی (مارس ۲۰۲۶) بود¹⁵.

پروژه جایگزینی کابل‌های مسی قدیمی با فیبر نوری، امکان ارتقای سرعت اینترنت ثابت از متوسط ۱۶ مگابیت به

سرعت‌های گیگابیتی را فراهم کرد. گزارش‌های مراجع بین‌المللی مانند Ookla تأیید کردند که در یک بازه یک ساله منتهی به آگوست ۲۰۲۵، سرعت اینترنت همراه در ایران ۵۷.۱ درصد و اینترنت ثابت ۳۱.۷ درصد رشد داشته است. ۱۶ این زیرساخت، بستر لازم برای توسعه اقتصاد دیجیتال، خدمات ابری داخلی و شبکه ملی اطلاعات را فراهم آورد.

۴. کشاورزی و امنیت غذایی: سازگاری با واقعیت‌های اقلیمی

بخش کشاورزی ایران در این دوره با چالش سهمگین تغییر اقلیم و خشکسالی مداوم دست و پنجه نرم کرد. واکنش استراتژیک وزارت جهاد کشاورزی، گذار اجباری از کشاورزی سنتی روباز به سمت روش‌های کنترل‌شده و کشت فراسرزمینی بود.

۴.۱. انقلاب گلخانه‌ای در فلات ایران

به منظور مقابله با بحران کم‌آبی، توسعه کشت گلخانه‌ای به عنوان یک اولویت ملی پیگیری شد.

- **اهداف کمی:** برنامه‌ریزی برای رسیدن به تولید **۳.۷ میلیون تن** محصولات گلخانه‌ای تا مارس ۲۰۲۶ هدف‌گذاری شد.¹⁸

- **قطب‌های جدید:** استان فارس که زمانی انبار غله کشور بود و اکنون با بحران فرونشست زمین مواجه است، به کانون توسعه گلخانه‌ها تبدیل شد. افتتاح پروژه‌های متعدد گلخانه‌ای در این استان با هدف رسیدن به سطح زیر کشت ۷۰۰۰ هکتار تا سال ۲۰۲۶، تلاشی برای حفظ اشتغال کشاورزان با مصرف آب کمتر بود.¹⁹

- **صادرات:** محصولات گلخانه‌ای ایران (صیفی‌جات و گل‌های زینتی) در ۴ ماهه اول سال مالی بیش از **۱۵۰ میلیون دلار** ارزش‌آوری داشتند که نشان‌دهنده پتانسیل بالای این بخش برای جایگزینی صادرات نفت است.¹⁸

۴.۳. کشت فراسرزمینی: راهبرد فرار از خشکسالی

ایران برای تأمین امنیت غذایی پایدار بدون فشار بر منابع آبی داخلی، پروژه "کشت فراسرزمینی" را با جدیت دنبال کرد.

- **هدف‌گذاری:** رسیدن به کشت در **۲ میلیون هکتار** اراضی کشورهای خارجی تا سال ۲۰۲۹.²²
- **مناطق هدف:** در این دوره، پروژه‌های کشت ذرت در **برزیل** (۵۰ هزار هکتار)، و کشت جو و دانه‌های روغنی در **قزاقستان** فعال بودند. همچنین مذاکراتی برای اجاره زمین در **غنا** و **بلاروس** انجام شد. این محصولات عمدتاً برای تأمین خوراک دام و طیور و کاهش وابستگی به واردات نهاده‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند.²²

۴.۴. صادرات محصولات لوکس: پسته و زعفران

علیرغم مشکلات آبی، صادرات محصولات مزیت‌دار ایران در بازارهای جهانی درخشید.

- **پسته:** صادرات پسته در بازه زمانی مورد نظر رشد چشمگیری داشت. در یک ماه منتهی به مارس ۲۰۲۵، صادرات ۴۵ درصد رشد سالانه را تجربه کرد و این روند صعودی در اواخر سال ۲۰۲۵ نیز ادامه یافت.²³
- **زعفران:** با پیش‌بینی تولید ۴۰۰ تن زعفران تا مارس ۲۰۲۶، ایران همچنان حاکم مطلق بازار طلای سرخ جهان باقی ماند. تمرکز بر صادرات بسته‌بندی شده به جای فله‌فروشی، از سیاست‌های کلیدی این بخش بود.²⁴

۵. دستاوردهای نظام سلامت و علوم زیستی: خودکفایی دارویی

در سایه تحریم‌های دارویی و پزشکی، صنعت داروسازی ایران با تکیه بر دانش بومی، دستاوردهای ملموسی را در نیمه دوم ۲۰۲۵ ارائه کرد که در نمایشگاه "ایران فارما" تجلی یافت.

۵.۱. رونمایی از ۲۳ داروی استراتژیک

در سپتامبر ۲۰۲۵، با حضور وزیر بهداشت، دکتر ظفرقندی، از ۲۳ محصول جدید دارویی رونمایی شد که گامی بزرگ در جهت کاهش ارزبری حوزه سلامت بود.²⁵

- **آنکولوژی (ضد سرطان):** تولید داروهای پیچیده‌ای مانند جفیتینیب (Gefitinib) زولدرونیک / اسید (Zoledronic Acid) / رگورافنیب (Regorafenib) و پالابوسیکلیب (Palbociclib) - با نام تجاری Albociclib برای درمان سرطان‌های سینه، روده و ریه. بومی‌سازی این داروها دسترسی بیماران سرطانی را تسهیل و هزینه‌های درمان را به شدت کاهش داد.²⁵
- **نورولوژی و زنان:** تولید لیز دگز/مفتامین (با نام تجاری Atonce) برای درمان ADHD و مکمل‌های پیشرفته ACTiAID برای درمان ناباروری و افزایش موفقیت IVF، که در راستای سیاست‌های جمعیتی کشور اهمیت ویژه‌ای داشت.²⁶
- **واکسن‌سازی:** پیشرفت در تولید واکسن‌های HPV (گاردیسان) و پنتاوالان، نشان‌دهنده بلوغ بیوتکنولوژی ایران در حوزه پیشگیری بود.²⁵

۵.۲. رادیوداروها و پزشکی هسته‌ای

ایران با بهره‌گیری از زیرساخت‌های هسته‌ای خود، در تولید رادیوداروهای پیشرفته گام‌های بلندی برداشت. تولید داروهای مبتنی بر رنیوم-۱۸۸ و لوتسیم-۱۷۷ برای درمان تومورهای نورواندوکراین و سرطان پروستات، ایران را در زمره معدود کشورهای دارای این فناوری قرار داد و پتانسیل توریسم درمانی را تقویت کرد.²⁷

۵.۳. مرجعیت علمی و رتبه‌بندی‌های بین‌المللی

نظام آموزش عالی ایران نیز در رتبه‌بندی‌های جهانی ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ درخشش داشت. در رتبه‌بندی تایمز (THE)، (۲۰۲۶) دانشگاه ایرانی حضور داشتند که **دانشگاه صنعتی امیرکبیر** با کسب رتبه ۳۵۱-۴۰۰ جهانی، جایگاه نخست ملی را به خود اختصاص داد. این موفقیت به ویژه در شاخص‌های "ارتباط با صنعت" و "زیرساخت‌های نوآوری" برجسته بود.²⁸ همچنین در رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۵، ایران رتبه نخست را در بین کشورهای اسلامی از نظر کمیت و کیفیت تولیدات علمی حفظ کرد.³⁰

۶. دیپلماسی اقتصادی و تجارت خارجی: ائتلاف‌سازی شرقی

سیاست خارجی دولت در این دوره بر مبنای "دیپلماسی فعال اقتصادی" و تعمیق روابط با بلوک‌های قدرت غیرغربی استوار بود.

۶.۱. تجارت غیرنفتی و شرکای کلیدی

آمارهای گمرک و سازمان توسعه تجارت نشان داد که صادرات غیرنفتی در ۹ ماهه اول سال (تا دسامبر ۲۰۲۵) به رقم ۴۱.۲ میلیارد دلار رسید³¹.

چین همچنان با جذب بیش از ۸ میلیارد دلار کالا، بزرگترین شریک تجاری ایران باقی ماند. پس از آن عراق، امارات و ترکیه قرار داشتند. نکته قابل توجه، جهش صادرات به آفریقا بود که در نیمه اول سال به ۶۷۵ میلیون دلار رسید (دو برابر شدن نسبت به سال قبل). این نشان‌دهنده موفقیت استراتژی تنوع‌بخشی به بازارهای صادراتی و نگاه ویژه به قاره سیاه است.³²

۶.۲. صادرات نفت و "ناوگان ارواح"

علیرغم مکانیسم‌های ماشه و تحریم‌های سختگیرانه ایالات متحده، صادرات نفت ایران در اواخر ۲۰۲۵ به اوج خود در چند سال اخیر رسید. حجم صادرات روزانه بین ۱.۵ تا ۱.۷ میلیون بشکه تثبیت شد. این موفقیت مدیون عملکرد پیچیده "ناوگان ارواح" (Dark Fleet) و شبکه لجستیک انتقال کشتی‌به‌کشتی (STS) در آب‌های جنوب شرق آسیا بود که نفت ایران را به پالایشگاه‌های مستقل چینی (Teapots) می‌رساندند.³³ درآمدهای نفتی ماهانه حدود ۴.۴ میلیارد دلار برآورد شد که شریان حیاتی اقتصاد کشور را زنده نگه داشت.³⁴

۶.۳. همگرایی با بریکس و شانگهای

عضویت دائم ایران در بریکس (از ژانویه ۲۰۲۴) در اواخر ۲۰۲۵ نمودهای عینی‌تری یافت. برگزاری اولین **مانور نظامی مشترک با سازمان شانگهای** (سهند-۲۰۲۵)، پیامی آشکار از همگرایی امنیتی-نظامی با چین و روسیه بود.³⁵

همچنین گزارش‌ها از سفر هیئت‌های دفاعی ایران به روسیه برای تبادل فناوری‌های لیزری و پهپادی، حکایت از سطح بالای همکاری‌های فنی و نظامی داشت.³⁶

۷. پویایی‌های اجتماعی و فرهنگی

۷.۲. ثبت جهانی میراث فرهنگی

در بحبوحه چالش‌های داخلی، ایران در عرصه دیپلماسی فرهنگی موفقیت‌های بزرگی کسب کرد.

- **دره خرم‌آباد:** در جولای ۲۰۲۵، غارهای پیش‌ازتاریخ دره خرم‌آباد به عنوان نخستین سایت پارینه سنگی ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شد. این رویداد جایگاه ایران را در مطالعات تکامل انسان در زاگرس برجسته کرد.³⁹
- **آینه کاری:** در دسامبر ۲۰۲۵، هنر سنتی "آینه کاری" نیز در فهرست میراث ناملموس بشری یونسکو قرار گرفت که نمادی از ظرافت و زیبایی‌شناسی معماری ایرانی است.⁴⁰

۸. نتیجه‌گیری: تاب‌آوری در عصر پیچیدگی

بررسی تحولات ایران از ژوئن ۲۰۲۵ تا ژانویه ۲۰۲۶، تصویری از یک نظام حکمرانی را نشان می‌دهد که در تلاش است با اتکا به "اقتصاد مقاومتی" و "نگاه به شرق"، مدلی از توسعه را پیاده‌سازی کند که مستقل از فشارهای غرب باشد.

دستاوردهای بخش **معدن** (با کشف طلا و توسعه مس) و **صنعت پتروشیمی**، نشان‌دهنده موفقیت نسبی در ایجاد درآمدهای جایگزین نفت است. توسعه زیرساخت‌های **فیبر نوری** و **خطوط لوله انرژی**، بنیان‌های فیزیکی لازم برای رشد آتی را فراهم کرده است. خودکفایی در تولید **داروهای ضدسرطان**، نمادی از تبدیل تهدید تحریم به فرصت خوداتکایی است.

پایان گزارش

تولید شده بر اساس داده‌های پژوهشی و مستندات ارائه شده.

Works cited

۱. Iran's Shadan Gold Discovery: A Deep Dive into the Numbers and What They Mean, accessed January 7, 2026, <https://malotastudio.net/iran-discovers-shadan-gold-mine-2025-data-analysis/>

- Iran announces the discovery of a huge gold mine, boosting its mineral wealth reserves, accessed January 7, 2026, <https://www.voiceofemirates.com/en/business/2025/12/02/iran-announces-the-discovery-of-a-huge-gold-mine-boosting-its-mineral-wealth-reserves/> .۲
- Iran Gold & Copper Mining Investment 2025 | Door Andishan Rouhan, accessed January 7, 2026, <https://darholding.co/en/article/Irans-Gold-Copper-Mining-Boom> .۳
- copper production | Iran Chamber Newsroom, accessed January 7, 2026, <https://en.otaghiranonline.ir/topic/10324/0> .۴
- Sungun Copper Mine: 2026 Innovation Boosts Iran's Growth - Farmonaut, accessed January 7, 2026, <https://farmonaut.com/mining/sungun-copper-mine-2026-innovation-boosts-irans-growth> .۵
- Iran's Rare Earth and Lithium Industries Strategic Development Analysis - Discovery Alert, accessed January 7, 2026, <https://discoveryalert.com.au/resource-sovereignty-supply-chain-weaponization-2025/> .۶
- Iran's lithium reserves: Separating fact from fiction, accessed January 7, 2026, <https://www.iranintl.com/en/202503265334> .۷
- Iran declares discovery of lithium huge reserves, accessed January 7, 2026, <https://www.saba.ye/en/news3450385.htm> .۸
- Iran inaugurates nearly 29,000 development projects during Government Week, accessed January 7, 2026, <https://irangov.ir/detail/468120> .۹
- Iran launches major industrial projects with domestic expertise - Shana, accessed January 7, 2026, <https://en.shana.ir/news/663472/Iran-launches-major-industrial-projects-with-domestic-expertise> .۱۰
- Iran to inaugurate mining and mineral projects worth \$2.3bn. during ..., accessed January 7, 2026, <https://irangov.ir/detail/467898> .۱۱
- Major development projects to be inaugurated during government week - Tehran Times, accessed January 7, 2026, <https://www.tehrantimes.com/news/517130/Major-development-projects-to-be-inaugurated-during-government> .۱۲
- Iran's National Petrochemical Company to bring 18 new downstream .۱۳

- plants online in 2026, totaling \$5 billion - Energies Media, accessed January 7, 2026, <https://energiesmedia.com/iran-to-bring-new-downstream-plants-online/>
- Iran plans to launch 1,000 new water and power projects by March 2026 - Qazinform, accessed January 7, 2026, <https://qazinform.com/news/iran-plans-to-launch-1000-new-water-and-power-projects-by-march-2026-caa3f3> .١٤
- Optical Fiber Network In Iran: 10M Homes by 2025 - Idea Agency, accessed January 7, 2026, <https://ideaagency.net/expansion-optical-fiber-network-in-iran-2025/> .١٥
- Digital 2026: Iran — DataReportal – Global Digital Insights, accessed January 7, 2026, <https://datareportal.com/reports/digital-2026-iran> .١٦
- A Calculated Choice: Why Iran Kept the Internet Partially Online During Recent Protests, accessed January 7, 2026, <https://iranwire.com/en/news/147382-a-calculated-choice-why-iran-kept-the-internet-partially-online-during-recent-protests/> .١٧
- Greenhouse output expected to reach 3.7m tons by Mar. 2025 | اخبار اصفهان, accessed January 7, 2026, <https://www.esfahan-news.com/greenhouse-output-expected-to-reach-3-7m-tons-by-mar-2025/> .١٨
- Iran: Greenhouse development in Fars Province on agenda - Hortidaily, accessed January 7, 2026, <https://www.hortidaily.com/article/9285997/iran-greenhouse-development-in-fars-province-on-agenda/> .١٩
- FAO GIEWS Country Brief on Iran (Islamic Republic of) -, accessed January 7, 2026, <https://www.fao.org/giews/countrybrief/country.jsp?lang=ru&code=IRN> .٢٠
- Government wheat purchases plunge as drought hits Iran, accessed January 7, 2026, <https://www.iranintl.com/en/202509045056> .٢١
- Iran to expand overseas farming to 2mln hectares by 2029 - Farmlandgrab.org, accessed January 7, 2026, <https://www.farmlandgrab.org/post/32524-iran-to-expand-overseas-farming-to-2mln-hectares-by-2029> .٢٢
- Iran's pistachio exports to boom in March 2025 - Hiva Nuts, accessed January 7, 2026, <https://www.iran-pistachios.com/export-boom-> .٢٣

- [continues-in-the-sixth-month-of-the-2024-2025-business-year/](#)
Iran's saffron production - Tehran Times, accessed January 7, 2026, .۲۴
<https://www.tehrantimes.com/tag/Iran%27s+saffron+production>
- Iran Unveils 23 New Pharmaceutical Products to Boost Drug Self-
Sufficiency - Meraj Student, accessed January 7, 2026, .۲۵
<https://merajstudent.com/en/news/iran-unveils-23-new-pharmaceutical-products-to-boost-drug-self-sufficiency/>
- Breakthroughs in neurology, oncology, and women's health highlight .۲۶
Tehran pharmaceutical expo - ODISTC, accessed January 7, 2026,
<https://cistc.ir/en/6153/breakthroughs-in-neurology-oncology-and-womens-health-highlight-tehran-pharmaceutical-expo/>
- Iran's Breakthrough in Radiopharmaceutical Production: Geopolitical .۲۷
and Economic Implications of Rhenium-188, Gallium FAPI and
Lutetium FAPI Achievements in 2025 - <https://debuglies.com>,
accessed January 7, 2026, <https://debuglies.com/2025/04/12/irans-breakthrough-in-radiopharmaceutical-production-geopolitical-and-economic-implications-of-rhenium-188-gallium-fapi-and-lutetium-fapi-achievements-in-2025/>
- World University Rankings 2026: out now | Times Higher Education .۲۸
(THE), accessed January 7, 2026,
<https://www.timeshighereducation.com/press-releases/world-university-rankings-2026-out-now>
- More Iranian universities in QS Asia University Rankings - Tehran .۲۹
Times, accessed January 7, 2026,
<https://www.tehrantimes.com/news/520507/More-Iranian-universities-in-QS-Asia-University-Rankings>
- Iran secures first place among Islamic nations in Leiden ranking - .۳۰
Tehran Times, accessed January 7, 2026,
<https://www.tehrantimes.com/news/519918/Iran-secures-first-place-among-Islamic-nations-in-Leiden-ranking>
- Iran's non-oil exports reach \$41.2b in 9 months - Tehran Times, .۳۱
accessed January 7, 2026,
<https://www.tehrantimes.com/news/522366/Iran-s-non-oil-exports-reach-41-2b-in-9-months>
- Iran's exports to Africa double to US\$675 million in first half of year | .۳۲
TV BRICS, 18.11.25, accessed January 7, 2026,

- <https://tvbrics.com/en/news/iran-s-exports-to-africa-double-to-us-675-million-in-first-half-of-year/>
- Iran's dark fleet hits full capacity - Vortexa, accessed January 7, 2026, ^{۳۳}
<https://www.vortexa.com/insights/irans-dark-fleet-hits-full-capacity>
- October 2025 Iran Tanker Tracker | UANI, accessed January 7, 2026, ^{۳۴}
<https://www.unitedagainstnucleariran.com/blog/october-2025-iran-tanker-tracker>
- Iran's first-ever SCO military exercise solidifies ties with China and ^{۳۵}
Russia - Sceeus, accessed January 7, 2026,
<https://sceeus.se/publikationer/irans-first-ever-sco-military-exercise-solidifies-ties-with-china-and-russia/>
- Iran Update, November 19, 2025 | ISW - Institute for the Study of War, ^{۳۶}
accessed January 7, 2026,
<https://understandingwar.org/research/middle-east/iran-update-november-19-2025/>
- Recurring protest movements in Iran and their roots, accessed ^{۳۷}
January 7, 2026,
<https://english.alarabiya.net/views/2026/01/07/recurring-protest-movements-in-iran-and-their-roots>
- Economic desperation fuels Iran's latest protests | Daily Sabah, ^{۳۸}
accessed January 7, 2026, <https://www.dailysabah.com/opinion/op-ed/economic-desperation-fuels-irans-latest-protests>
- UNESCO adds Iran's Khorramabad Valley to World Heritage List, ^{۳۹}
highlighting 60000 years of human history - Archaeology News,
accessed January 7, 2026,
<https://archaeologymag.com/2025/07/unesco-adds-irans-khorramabad-valley-to-world-heritage-list/>
- Isfahan holds ceremony marking UNESCO listing of mirror-work art - ^{۴۰}
Tehran Times, accessed January 7, 2026,
<https://www.tehrantimes.com/news/522532/isfahan-holds-ceremony-marking-unesco-listing-of-mirror-work>
- گزارش جامع تحلیلی و راهبردی: ارزیابی پیشرفته‌های جمهوری اسلامی ایران (خرداد ۱۴۰۴ تا دی ۱۴۰۴ / ژوئن ۲۰۲۵ تا ژانویه ۲۰۲۶)

بخش صنعت و معدن در نیمه دوم سال ۲۰۲۵ به عنوان موتور محرکه

غیرنفتی عمل کرد. راهبرد اصلی وزارت صنعت، معدن و تجارت (صمت) و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، گذار از خام‌فروشی به سوی تولید محصولات با ارزش افزوده بالاتر بوده است.

۱.۱. هفته دولت ۲۰۲۵: نقطه عطف بهره‌برداری‌های صنعتی

هفته دولت (اواخر اوت ۲۰۲۵ / شهریور ۱۴۰۴) به ویتیرینی برای نمایش ظرفیت‌های صنعتی کشور بدل شد. در این بازه زمانی کوتاه، حجم عظیمی از پروژه‌ها به بهره‌برداری رسید که نشان‌دهنده تمرکز دولت بر فعال‌سازی ظرفیت‌های راکد و تکمیل پروژه‌های معطل‌مانده بود.

بر اساس آمارهای رسمی، رئیس‌جمهور مسعود پزشکیان و وزیر صمت، دستور افتتاح ۷۲۲ پروژه صنعتی و معدنی کوچک و متوسط را صادر کردند.^۱ اهمیت راهبردی این پروژه‌ها در پراکندگی جغرافیایی و تمرکز بر بنگاه‌های کوچک و متوسط (SME) نهفته است که نقش حیاتی در ایجاد اشتغال پایدار و توزیع ثروت در مناطق کمتر توسعه‌یافته ایفا می‌کنند.

- **تاثیر بر اشتغال:** این طرح‌ها مجموعاً منجر به ایجاد ۳۰۰۰ شغل مستقیم و ۷۰۰۰ شغل غیرمستقیم شده‌اند.^۱ در گزارش تکمیلی دیگری، اشاره شده است که ۵۸۸ طرح صنعتی کوچک و شهرک صنعتی در ۲۷ استان با سرمایه‌گذاری بالغ بر ۱۷ هزار میلیارد تومان افتتاح گردید که اشتغال‌زایی مستقیم برای ۱۱,۰۰۰ نفر را به همراه داشته است.^۲
- **احیای واحدهای راکد:** یکی از دستاوردهای کلیدی، بازگرداندن ۱۳۴ واحد صنعتی غیرفعال به چرخه تولید در ۲۴ استان بود.^۲ این سیاست «سرمایه‌گذاری قهوه‌ای» (Brownfield Investment) به معنای بهره‌برداری مجدد از زیرساخت‌های موجود به جای ساخت‌وسازهای جدید است که بهره‌وری سرمایه را به شدت افزایش می‌دهد.

۱.۲. مگا پروژه‌های معدنی و صنایع فلزی (ایمیدرو)

سازمان ایمیدرو در این دوره نقش کلیدی در پیشبرد پروژه‌های کلان ایفا کرد. محمد آقاجانلو، رئیس هیئت عامل ایمیدرو، از آماده‌سازی ۱۲ پروژه بزرگ معدنی و صنایع معدنی با ارزش بیش از ۲.۳ میلیارد دلار خبر داد.^۳ این حجم از سرمایه‌گذاری ارزی در شرایط محدودیت‌های تحریمی، نشان‌دهنده توانایی کشور در تأمین مالی پروژه‌های استراتژیک است.

جدول زیر پروژه‌های شاخص افتتاح شده در این حوزه را نشان می‌دهد:

عنوان پروژه	موقعیت مکانی	اهمیت راهبردی و اقتصادی
کارخانه‌های فولادسازی	نیریز و سفیددشت	افزایش ظرفیت تولید فولاد خام و تغذیه صنایع پایین‌دستی نظیر خودروسازی و مسکن.
پروژه سرب و روی مهدی‌آباد	استان یزد	بهره‌برداری از یکی از بزرگترین ذخایر روی جهان؛ تثبیت جایگاه ایران در بازار جهانی فلزات رنگین.
توسعه معدن طلای کوه‌دم	-	تنوع‌بخشی به سبد معدنی کشور و ایجاد پشتوانه ارزی غیر دلاری.
ریخته‌گری مفتول مس	رفسنجان	تکمیل زنجیره ارزش مس از کاتد به محصولات نیمه نهایی و سیم؛ افزایش حاشیه سود صادراتی.
کارخانه الکتروود گرافیتی	-	کالای استراتژیک برای کوره‌های قوس الکتریکی (EAF) فولادسازی؛ کاهش وابستگی حیاتی به واردات.
کنسانتره سنگ آهن	بهباد	تأمین خوراک کارخانه‌های گندله‌سازی و آهن اسفنجی.
نیروگاه خورشیدی (چادرملو)	-	تأمین انرژی پایدار برای صنایع معدنی و کاهش بار شبکه سراسری

برق در پیک مصرف.		
------------------	--	--

این پروژه‌ها در مجموع برای بیش از ۵,۶۰۰ نفر اشتغال مستقیم و نزدیک به ۱۹,۰۰۰ نفر اشتغال غیرمستقیم ایجاد کرده‌اند.^۳ افتتاح کارخانه الکتروود گرافیتی به ویژه حائز اهمیت است، زیرا این محصول یکی از گلوگاه‌های اصلی صنعت فولاد ایران در دوران تحریم بوده است و تولید داخلی آن امنیت تولید فولاد را تضمین می‌کند.

فصل دوم: دیپلماسی انرژی و زیرساخت‌های حیاتی

در بازه زمانی ژوئن ۲۰۲۵ تا ژانویه ۲۰۲۶، بخش انرژی ایران نه تنها بر افزایش ظرفیت تولید، بلکه بر «امنیت انتقال» و «تنوع بخشی به محصولات» تمرکز داشت. افتتاح خطوط لوله استراتژیک و توسعه مجتمع‌های پتروشیمی، نشان‌دهنده گذار از یک مدل سنتی تولید-صادرات به یک مدل پیچیده لجستیکی و ارزش‌افزوده است.

۲.۱. شریان‌های حیاتی: خطوط لوله استراتژیک

در اواخر اوت ۲۰۲۵، دو پروژه ملی در حوزه انتقال نفت و فرآورده افتتاح شد که جغرافیای انرژی کشور را دگرگون کرد. این پروژه‌ها با تکیه بر توان داخلی (بیش از ۹۵ درصد تجهیزات ساخت ایران) اجرا شدند.^۴

۱. خط لوله انتقال فرآورده بندرعباس - رفسنجان (۴۵۵ کیلومتر):

- **کارکرد:** انتقال بنزین و گازوئیل از پالایشگاه‌های ستاره خلیج فارس و بندرعباس به مرکز توزیع رفسنجان و سپس به فلات مرکزی.
- **تحلیل راهبردی:** این پروژه وابستگی کشور به ناوگان تانکرهای جاده‌ای را کاهش می‌دهد. حذف هزاران سفر تانکر سوخت در جاده‌های جنوب به شمال، علاوه بر کاهش تصادفات و استهلاک جاده‌ها، امنیت عرضه سوخت را در برابر اختلالات فیزیکی یا اعتصابات احتمالی ناوگان حمل‌ونقل تضمین می‌کند.

۲. خط لوله انتقال نفت خام سبزاب - ری (۳۴۰ کیلومتر):

- **کارکرد:** انتقال نفت خام ترش از میادین غرب کشور (سبزاب) به پالایشگاه تهران (ری).
- **تحلیل راهبردی:** پالایشگاه تهران به طور سنتی نیازمند خوراک ترکیبی است. این خط لوله امکان فرآوری نفت خام ترش را فراهم می‌کند که معمولاً مشتریان بین‌المللی کمتری دارد یا با تخفیف فروخته می‌شود. با مصرف داخلی نفت ترش و تبدیل آن به فرآورده، نفت‌های سبک و شیرین برای صادرات با قیمت بالاتر آزاد می‌شوند.

۲.۲. جهش پتروشیمی: افق ۱۴۰۵

صنعت پتروشیمی به عنوان لنگرگاه ارزآوری کشور، خیز بلندی را برای بهره‌برداری از ۱۵ طرح جدید تا پایان سال مالی (مارس ۲۰۲۶) برداشت. مرتضی شاهمیرزایی، مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی، اعلام کرد که ظرفیت تولید این صنعت با تکمیل این طرح‌ها از مرز ۱۰۰ میلیون تن عبور خواهد کرد.^۵

پروژه‌های کلیدی که در این دوره به مدار تولید پیوستند یا در مراحل نهایی راه‌اندازی قرار داشتند عبارتند از:^۶

- پتروشیمی آپادانا خلیج فارس (متانول): افزایش ظرفیت تولید متانول برای بازارهای آسیایی.
- پلی‌استایرن پتروشیمی کیمیا (اصفهان و دالاهو): تأمین مواد اولیه صنایع بسته‌بندی و عایق‌سازی.
- آرمان سپاهان و پتروناد (پارک شیمیایی): حرکت به سمت صنایع پایین‌دستی و پارک‌های شیمیایی برای تولید محصولات نهایی.
- پلی‌پروپیلن ارغوان گستر ایلام: تکمیل زنجیره ارزش در غرب کشور و ایجاد قطب پتروشیمی در ایلام.
- اکسید اتیلن خالص مارون: ماده اولیه حیاتی برای تولید مواد شوینده و ضدعفونی‌کننده.

این پروژه‌ها نه تنها حجم صادرات را افزایش می‌دهند، بلکه سبد محصولات صادراتی ایران را از اوره و متانول ساده به سمت پلیمرهای مهندسی و مواد شیمیایی تخصصی متنوع می‌کنند.

۲.۳. مدیریت منابع آب و سدسازی

در حوزه مدیریت منابع آب، پروژه انتقال آب از تأسیسات نمک‌زدایی خلیج فارس به شهر بندرعباس افتتاح شد.^۱ این پروژه امنیت آبی یکی از مهم‌ترین شهرهای بندری و صنعتی کشور را تأمین می‌کند. همچنین، سد مشترک «قیز قلعه‌سی» (Qiz Qalasi) با جمهوری آذربایجان که به عنوان بزرگترین پروژه آبی مشترک در شمال غرب کشور شناخته می‌شود، اگرچه افتتاح رسمی آن در ماه مه بود، اما اثرات عملیاتی آن در تنظیم آب و کشاورزی دشت مغان در نیمه دوم سال ۲۰۲۵ مشهود بود.^۷ این سد خاکی با هسته رسی، ظرفیت تنظیم ۲ میلیارد متر مکعب آب را دارد و نمادی از دیپلماسی آب در منطقه قفقاز است.

فصل سوم: امنیت غذایی و تاب‌آوری کشاورزی

بخش کشاورزی در نیمه دوم سال ۲۰۲۵ شاهد بهره‌برداری از ۲۴۰۰ پروژه با سرمایه‌گذاری بالغ بر ۳۷.۵ هزار میلیارد ریال بود.^۹ رویکرد اصلی در این بخش، «افزایش بهره‌وری آب» و «توسعه زنجیره‌های پروتئینی» بوده است.

۳.۱. توزیع بخشی و استانی پروژه‌ها

تحلیل داده‌های افتتاح پروژه‌ها نشان‌دهنده اولویت‌بندی دقیق وزارت جهاد کشاورزی است:

- **آب و خاک (۹۸۹ پروژه):** بیشترین تعداد پروژه به سیستم‌های نوین آبیاری، پوشش انهار و آبخیزداری اختصاص داشت. در کشوری که با تنش آبی مواجه است، این سرمایه‌گذاری‌ها حیاتی هستند.^۹
  - **باغبانی (۳۳۴ پروژه):** تمرکز بر کشت گلخانه‌ای و اصلاح باغات برای افزایش ارزش افزوده محصولات صادراتی نظیر پسته و خرما.
  - **دام و طیور (۲۴۰ پروژه):** افتتاح کارخانه خوراک دام و طیور آماده «خرم» در شهرستان رزن^{۱۰}، گامی در جهت کاهش وابستگی به واردات نهاده‌های دامی (ذرت و سویا) است که سالانه میلیاردها دلار ارز از کشور خارج می‌کند.
- از نظر جغرافیایی، استان‌های **سیستان و بلوچستان (۲۶۳ پروژه)**، خراسان رضوی (۲۰۷) و اصفهان (۱۲۴) در صدر قرار داشتند.^۹ تمرکز بر سیستان و بلوچستان نشان‌دهنده تلاش برای توسعه سواحل مکران و ایجاد اشتغال در مناطق مرزی است.

۳.۲. اقتصاد آبی و شیلات

سازمان شیلات ایران (IFO) با افتتاح ۱۵۵ پروژه در ۲۷ استان، گام بزرگی در جهت توسعه «اقتصاد دریاپایه» برداشت.^۳

- **افزایش تولید:** این طرح‌ها ظرفیت تولید آبزیان را بیش از ۱۰,۰۰۰ تن افزایش دادند.
- **فناوری‌های نوین:** تمرکز بر پرورش ماهی در قفس (Cage Culture) در دریا و پرورش میگو، نشان‌دهنده گذار از صید سنتی به آبرزی‌پروری صنعتی است. پروژه‌های پرورش زالو و جلبک‌های دارویی نیز نشان‌دهنده ورود به بازارهای نیش (Niche Markets) با ارزش افزوده بالا است.

فصل چهارم: تحول دیجیتال و شبکه ملی اطلاعات

دوره ژوئن ۲۰۲۵ تا ژانویه ۲۰۲۶، دوره‌ای طلایی برای زیرساخت‌های ارتباطی ثابت در ایران بود. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با تغییر پارادایم از اینترنت موبایل به اینترنت ثابت، پروژه ملی فیبر نوری را تسریع کرد.

۴.۱. نهضت فیبر نوری منازل و کسب‌وکارها (FTTx)

ستار هاشمی، وزیر ارتباطات، هدف‌گذاری اتصال **۱۰ میلیون خانوار** به شبکه فیبر نوری تا پایان سال ۱۴۰۴ را تأیید

کرد.^{۱۱}

- **پوشش در برابر اتصال:** تا اواخر سال ۲۰۲۵، پوشش (Coverage) فیبر نوری رشد ۹۱ درصدی داشت و به میلیون‌ها خانوار رسید (تحت پوشش قرار گرفتن به معنای عبور کابل از نزدیکی ملک است). با این حال، تعداد مشترکین نهایی (Connected) هنوز در حدود ۲۶۳,۰۰۰ مورد بود.^{۱۲} چالش اصلی در سال ۲۰۲۶، تبدیل این پوشش به اتصال فعال و فرهنگ‌سازی برای استفاده از سرعت‌های گیگابیتی خواهد بود.

۴.۲. وضعیت سرعت اینترنت و جایگاه جهانی

سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی تأثیر مستقیمی بر شاخص‌های کیفی شبکه داشت. بر اساس گزارش‌های اسپیدتست (Speedtest) در اکتبر ۲۰۲۵:

- **اینترنت همراه:** میانگین سرعت دانلود به ۵۶.۶۳ مگابیت بر ثانیه رسید که ایران را با ۳ پله صعود در رتبه ۷۲ جهان قرار داد. این رقم رشدی ۵۷ درصدی نسبت به سال قبل نشان می‌دهد.^{۱۳}
- **اینترنت ثابت:** میانگین سرعت دانلود به ۱۹.۸۸ مگابیت بر ثانیه رسید.^{۱۴} اگرچه رشدی ۳۱ درصدی ثبت شده است، اما فاصله زیاد با اینترنت موبایل نشان‌دهنده اهمیت حیاتی پروژه فیبر نوری برای جبران عقب‌ماندگی تاریخی در شبکه دسترسی ثابت است.

فصل پنجم: حاکمیت زیستی و خودکفایی دارویی

یکی از درخشان‌ترین دستاوردهای فناوریانه ایران در سپتامبر ۲۰۲۵ (شهریور ۱۴۰۴)، رونمایی از ۲۳ داروی جدید و پیشرفته بود که وابستگی کشور به واردات داروهای حیاتی را به شدت کاهش داد.

۵.۱. واکسن گاردیسان و شکست انحصار

مهم‌ترین دستاورد این بخش، رونمایی از واکسن «گاردیسان» (Gardisan)، نخستین واکسن چهارظرفیتی HPV تولید داخل بود.^{۱۵}

- **اهمیت:** این واکسن که برای پیشگیری از سرطان دهانه رحم حیاتی است، پیش از این با قیمت‌های گزاف وارد می‌شد. تولید داخلی آن توسط گروه دارویی برکت، امکان واکسیناسیون گسترده ملی را فراهم می‌کند.
- **صرفه‌جویی ارزی:** بومی‌سازی این واکسن و سایر اقلام رونمایی شده، سالانه بیش از ۴۳ میلیون دلار صرفه‌جویی ارزی به همراه دارد.^{۱۷}

۵.۲. داروهای ضدسرطان و درمان‌های نوین

سبد محصولات جدید شامل ۷ داروی ضدسرطان و داروهای بیولوژیک بود. برخی از داروهای کلیدی که برای نخستین بار در کشور تولید شدند عبارتند از:¹⁸

- **وینورلین (Vinorelbine):** داروی شیمی‌درمانی پیشرفته که توسط شرکت نانو داروی ثنا تولید شد و پیش از این کاملاً وارداتی بود.
- **جفیتینیب (Gefitinib) و رگورافنیب (Regorafenib):** درمان‌های هدفمند سرطان.
- **ساکوبیتریل/والزارتان (Sacubitril/Valsartan):** داروی حیاتی برای نارسایی قلبی.
- **محصولات سلول درمانی:** دو محصول جدید در حوزه سلول درمانی که نشان‌دهنده ورود ایران به لبه دانش پزشکی (High-Tech Medicine) است.¹⁹

این دستاوردها که با سرمایه‌گذاری ستاد اجرایی فرمان امام و بخش خصوصی دانش‌بنیان حاصل شد، امنیت روانی بیماران خاص را در برابر تحریم‌های دارویی تضمین می‌کند.

فصل ششم: تجارت خارجی، دیپلماسی اقتصادی و تناقضات آماری

نیمه دوم سال ۲۰۲۵ صحنه تلاش ایران برای تغییر جهت قطب‌نمای تجاری به سمت بازارهای نوظهور و نهادهای چندجانبه بود. عضویت در بریکس و پیمان تجارت آزاد با اوراسیا محورهای اصلی این دیپلماسی بودند.

۶.۱. عملکرد صادرات غیرنفتی علیرغم وقوع جنگ

در ۹ ماهه ابتدایی سال مالی (مارس تا دسامبر ۲۰۲۵)، تجارت خارجی ایران الگوی زیر را نشان داد:

- **حجم صادرات:** ۱۱۸.۹ میلیون تن (رشد ۱ درصدی).
- **ارزش صادرات:** ۴۱.۲۴ میلیارد دلار.²⁰

۶.۲. چرخش به آفریقا: جهش ۷۷ درصدی

تجارت با قاره آفریقا یکی از نقاط روشن کارنامه تجاری دولت بود. صادرات به آفریقا در ۸ ماه نخست سال با جهشی ۷۷ درصدی به ۸۴۹ میلیون دلار رسید.²²

- **بازارهای هدف:** کنیا، غنا، آفریقای جنوبی، سومالی و تانزانیا.
- **ترکیب صادرات:** فولاد، اوره، قیر و مواد غذایی. این رشد نشان می‌دهد که بازار آفریقا تشنه مصالح ساختمانی و انرژی ایران است و پتانسیل رسیدن به تجارت چند میلیارد دلاری را دارد.

۶.۳. تجارت با روسیه

- مقامات روس از رشد ۳۵ درصدی تجارت بین مه و ژوئیه ۲۰۲۵ خبر دادند و آن را نتیجه اجرای موافقت‌نامه تجارت آزاد با اتحادیه اوراسیا دانستند.²³

فصل هفتم: سرمایه انسانی و دیپلماسی علمی

انتشار رتبه‌بندی‌های جهانی دانشگاه‌ها در اواخر سال ۲۰۲۵، جایگاه علمی ایران را در تراز جهانی تثبیت کرد.

۷.۱. رتبه‌بندی تایمز ۲۰۲۶ (THE World University Rankings)

تعداد دانشگاه‌های ایرانی حاضر در این رتبه‌بندی معتبر از ۸۵ دانشگاه در سال قبل به ۱۰۱ دانشگاه افزایش یافت.²⁵ این حضور گسترده نشان‌دهنده توسعه کمی و کیفی آموزش عالی در سراسر کشور است.

عملکرد دانشگاه‌های برتر:

نام دانشگاه	رتبه جهانی (۲۰۲۶)	نقاط قوت و جایگاه
دانشگاه صنعتی شریف	۳۵۱-۴۰۰	برترین دانشگاه صنعتی؛ پیشرو در مهندسی و علوم کامپیوتر. ²⁷
دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۳۵۱-۴۰۰	رتبه ۴۶ جهانی در شاخص صنعت و نوآوری؛ قطب ارتباط با صنایع. ²⁸
دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه	۳۵۱-۴۰۰	عملکرد خیره‌کننده در حوزه سلامت و استنادات علمی.
دانشگاه علم و صنعت ایران	۴۰۱-۵۰۰	پیشرو در مهندسی عمران و معماری.

دانشگاه تهران	۴۰۱-۵۰۰	دانشگاه مادر؛ رتبه اول جامع کشور و رتبه ممتاز در علوم انسانی و اجتماعی. ²⁹
---------------	---------	---

حضور دانشگاه‌های شهرستانی نظیر نوشیروانی بابل، صنعتی شیراز و کردستان در رتبه‌های بالا، نشان‌دهنده تمرکززدایی موفق در تولید علم است.

فصل هشتم: قدرت نرم و افتخارات ورزشی

پاییز ۲۰۲۵ (۱۴۰۴) برای ورزش ایران فصلی طلایی بود که با قهرمانی‌های جهان و درخشش در آسیا، روحیه ملی را تقویت کرد.

۸.۱. قهرمانی کشتی جهان (زاگرب ۲۰۲۵)

در مسابقات کشتی قهرمانی جهان که در سپتامبر ۲۰۲۵ در زاگرب کرواسی برگزار شد، ایران با اقتدار کامل بر بام کشتی جهان ایستاد و در هر دو رشته آزاد و فرنگی قهرمان تیمی شد.³⁰

مدال‌آوران طلا (قهرمانان جهان):

- کشتی آزاد:
  - رحمان عموزاد (۶۵ کیلوگرم): ملقب به «رحمان بی‌رحم» با کشتی‌های تهاجمی خود طلا گرفت.³²
  - امیرحسین زارع (۱۲۵ کیلوگرم): پادشاه سنگین‌وزن جهان که بار دیگر قدرت خود را اثبات کرد.³²
- کشتی فرنگی:
  - سعید اسماعیلی (۶۷ کیلوگرم): پدیده جوان کشتی فرنگی.
  - محمدهادی ساروی (۹۷ کیلوگرم): کاپیتان بااخلاق و فنی.
  - غلامرضا جواد فرخی سنجانی (۸۲ کیلوگرم): کسب طلا در میان‌وزن.
  - امین میرزازاده (۱۳۰ کیلوگرم): تانک بختیاری که در سنگین‌وزن فرنگی بی‌رقیب بود.³²

۸.۲. بازی‌های آسیایی نوجوانان ۲۰۲۵ (تاشکند/بحرین)

در این مسابقات که در اکتبر ۲۰۲۵ برگزار شد، کاروان ایران با کسب ۲۲ مدال طلا در جایگاه چهارم آسیا ایستاد.³³ ستاره‌های طلایی:

- محمد مهدی غلامی (شنا): کسب دو مدال طلا در ۱۰۰ و ۲۰۰ متر پروانه؛ استعدادی نوین در شنای ایران.
- تیم‌های ملی والیبال و فوتسال: قهرمانی مقتدرانه تیم‌های پایه.
- باران جانی و روزان بهنامی: طلایی‌های موی‌تای دختران.
- سینا شکوهی و تورج خدایی: قهرمانان کشتی ساحلی.

این موفقیت‌ها نشان‌دهنده پشتوانه‌سازی قوی در ورزش‌های پایه و غیرفوتبالی است.

نتیجه‌گیری راهبردی

بررسی روند تحولات ایران از ژوئن ۲۰۲۵ تا ژانویه ۲۰۲۶ نشان‌دهنده الگوی «توسعه مقاومتی هوشمند» است. دولت چهاردهم با تمرکز بر تکمیل زیرساخت‌ها (به جای کلنگ‌زنی‌های نمایشی)، امنیت‌سازی در حوزه‌های حیاتی (غذا، دارو، انرژی) و دیپلماسی فعال منطقه‌ای، تلاش کرده است تا اثرات تحریم‌ها را مدیریت کند.

سه محور کلیدی برای آینده (۲۰۲۶):

۱. **تبدیل زیرساخت به ثروت:** چالش اصلی تبدیل ۱۰ میلیون پورت فیبر نوری و خطوط لوله جدید به ارزش اقتصادی نقد و افزایش بهره‌وری است.
  ۲. **ارتقای ارزش صادرات:** حل معمای کاهش ارزش صادراتی نیازمند تغییر تکنولوژی صنایع و بازاریابی محصولات نهایی پتروشیمی و معدنی است.
  ۳. **دیپلماسی علمی و ورزشی:** حفظ جایگاه علمی و ورزشی نیازمند سرمایه‌گذاری مستمر است تا از فرار مغزها و نخبگان جلوگیری شود.
- ایران در ژانویه ۲۰۲۶، کشوری است که با وجود فشارهای سنگین خارجی، زیرساخت‌های فیزیکی و انسانی خود را توسعه داده و آماده جهش در صورت گشایش‌های بین‌المللی است.

Works cited

۱. Key oil, water projects inaugurated during Administration Week in Iran - IRNA English, accessed January 7, 2026, <https://en.irna.ir/news/85926188/Key-oil-water-projects-inaugurated-during-Administration-Week>
۲. Iranian minister of industry: 722 industrial projects launched by

- presidential order, accessed January 7, 2026, <https://irangov.ir/detail/468270>
- Major development projects to be inaugurated during government week - Tehran Times, accessed January 7, 2026, <https://www.tehrantimes.com/news/517130/Major-development-projects-to-be-inaugurated-during-government>
- Iran launches major industrial projects with domestic expertise - Shana, accessed January 7, 2026, <https://en.shana.ir/news/663472/Iran-launches-major-industrial-projects-with-domestic-expertise>
- 15 petchem projects to be launched in Iran by late March 2025 - Tehran Times, accessed January 7, 2026, <https://www.tehrantimes.com/news/503450/15-petchem-projects-to-be-launched-in-iran-by-late-March-2025>
- Iran's National Petrochemical Company to bring 18 new downstream plants online in 2026, totaling \$5 billion - Energies Media, accessed January 7, 2026, <https://energiesmedia.com/iran-to-bring-new-downstream-plants-online/>
- Iranian, Azerbaijani presidents inaugurate joint Qiz Qalasi border dam, accessed January 7, 2026, <https://thekabultimes.com/iranian-azerbaijani-presidents-inaugurate-joint-qiz-qalasi-border-dam/>
- Iran, Azerbaijan inaugurate joint Qiz Qalasi Dam :: nournews, accessed January 7, 2026, <https://nournews.ir/en/news/173823/Iran,-Azerbaijan-inaugurate-joint-Qiz-Qalasi-Dam>
- Iran to inaugurate 2,400 agricultural projects during Government Week, accessed January 7, 2026, <https://irangov.ir/detail/467885>
- Iran's agriculture minister launches 400 rural development projects in Hamedan, accessed January 7, 2026, <https://irangov.ir/detail/467897>
- Optical Fiber Network In Iran: 10M Homes by 2025 - Idea Agency, accessed January 7, 2026, <https://ideaagency.net/expansion-optical-fiber-network-in-iran-2025/>
- Telecom Company Commits to Establish 7 Million Optical Fiber Connections in Iran, accessed January 7, 2026, <https://ideaagency.net/telecom-company-commits-to-establish-7-million-optical-fiber-connections-in-iran/>
- Digital 2026: Iran — DataReportal – Global Digital Insights, accessed

- January 7, 2026, <https://datareportal.com/reports/digital-2026-iran>
Iran's Internet Speed Improves in October Rankings - WANA News, .۱۴
accessed January 7, 2026, <https://wanaen.com/irans-internet-speed-improves-in-october-rankings/>
- Iran Unveils 23 New Medicines, Including First Locally-Made HPV .۱۵
Vaccine, accessed January 7, 2026,
<https://iranpress.com/content/305824/iran-unveils-new-medicines-including-first-locally-made-hpv-vaccine>
- Iran Unveils 23 New Life-Saving Medicines - WANA News, accessed .۱۶
January 7, 2026, <https://wanaen.com/iran-unveils-23-new-life-saving-medicines/>
- Health Ministry unveils 23 pharma products with \$43m import savings .۱۷
- Iran Daily, accessed January 7, 2026,
<https://newspaper.irandaily.ir/7846/3/15730>
- Iranian company produces advanced cancer drug Vinorelbine using .۱۸
indigenous technology, accessed January 7, 2026,
<https://cistc.ir/en/6006/iranian-company-produces-advanced-cancer-drug-vinorelbine-using-indigenous-technology/>
- Iran Unveils 23 New Pharmaceutical Products to Boost Drug Self ..., .۱۹
accessed January 7, 2026, <https://merajstudent.com/en/news/iran-unveils-23-new-pharmaceutical-products-to-boost-drug-self-sufficiency/>
- Iran's non-oil exports reach \$41.2b in 9 months - Tehran Times, .۲۰
accessed January 7, 2026,
<https://www.tehrantimes.com/news/522366/iran-s-non-oil-exports-reach-41-2b-in-9-months>
- Iran's foreign trade exceeds \$85b in 9 months: IRICA - Mehr News .۲۱
Agency, accessed January 7, 2026,
<https://en.mehrnews.com/news/240369/iran-s-foreign-trade-exceeds-85b-in-9-months-IRICA>
- Iran's export to Africa up 77% in 8 months on year - Tehran Times, .۲۲
accessed January 7, 2026,
<https://www.tehrantimes.com/news/522321/iran-s-export-to-africa-up-77-in-8-months-on-year>
- Iran-Russia trade surges 35% following free trade agreement | TV .۲۳
BRICS, 24.09.25, accessed January 7, 2026,

<https://tvbrics.com/en/news/iran-russia-trade-surges-35-following-free-trade-agreement/>

Iran-Russia trade shrinks despite closer security ties, accessed January 7, 2026, <https://www.iranintl.com/en/202510205987> .۲۴

Iran Reaches 101 Universities in Times Higher Education 2026 Rankings - Meraj Student, accessed January 7, 2026, <https://merajstudent.com/en/news/times-2026-iran-universities-101-ranked-2/> .۲۵

Iran discusses expanding scientific ties with Czech, Chinese universities, accessed January 7, 2026, <https://www.tehrantimes.com/news/522530/Iran-discusses-expanding-scientific-ties-with-Czech-Chinese> .۲۶

Sharif University of Technology Ranked Among Top 400 Global Universities in THE 2026 Rankings, accessed January 7, 2026, <https://en.sharif.ir/en/w/sharif-university-of-technology-ranked-among-top-400-global-universities-in-the-2026-rankings?p%20back%20url=%2Farchive-news> .۲۷

More Iranian universities in QS Asia University Rankings - Tehran Times, accessed January 7, 2026, <https://www.tehrantimes.com/news/520507/More-Iranian-universities-in-QS-Asia-University-Rankings> .۲۸

University of Tehran | World University Rankings | THE - Times Higher Education (THE), accessed January 7, 2026, <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/university-tehran> accessed January 7, 2026, .۲۹

https://en.wikipedia.org/wiki/2025_World_Wrestling_Championships#:~:text=The%20competition%20ended%20with%20a,while%20Japan%20won%20in%20women's. .۳۰

Iran Crowned World Wrestling Champion - WANA News, accessed January 7, 2026, <https://wanaen.com/iran-crowned-world-wrestling-champion/> .۳۱

World Wrestling Championships 2025: All results, times, scores and ..., accessed January 7, 2026, <https://www.olympics.com/en/news/world-wrestling-championships-2025-schedule-final-results-medals> .۳۲

Iran at the 2025 Asian Youth Games - Wikipedia, accessed January 7, ۱۴۰۳
2026,
https://en.wikipedia.org/wiki/Iran_at_the_2025_Asian_Youth_Games